II

(Acte adoptate în temeiul Tratatelor CE/Euratom a căror publicare nu este obligatorie)

DECIZII

COMISIE

DECIZIA COMISIEI

din 23 octombrie 2007

privind ajutorul de stat C 34/06 (ex N 29/05 și ex CP 13/04), pe care Republica Federală Germania intenționează să îl utilizeze pentru introducerea televiziunii terestre digitale (DVB-T) în Renania de Nord-Vestfalia

[notificată cu numărul C(2007) 5109]

(Numai textul în limba germană este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2008/708/CE)

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolul 88 alineatul (2) primul paragraf,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după invitarea părților interesate să-și prezinte observațiile conform articolelor mai sus menționate [1] și luând în considerare aceste observații,

întrucât:

I. PROCEDURA

(1) Prin scrisoarea din 26 ianuarie 2004, Comisia a solicitat guvernului federal informații suplimentare privind relatările din presă referitoare la acordarea unui ajutor de stat pentru introducerea televiziunii terestre digitale (DVB-T) în Renania de Nord-Vestfalia (numit în cele ce urmează „RNV"). Guvernul federal a furnizat aceste informații prin scrisoarea din 23 martie 2004 (înregistrată la aceeași dată). La 2 iunie 2004 a avut loc o întâlnire a serviciilor Comisiei cu *Landesanstadt für Medien Nordrhein-Westfalen* (denumit în continuare „LfM"), autoritatea Renaniei de Nord-Vestfalia pentru mass media, iar la 10 decembrie 2004 a avut loc o întâlnire cu reprezentanții Landului Renania de Nord-Vestfalia.

[1] JO C 204, 26.8.2006, p. 9. Ajutorul de stat C 34/06 (ex N 29/05) – Introducerea televiziunii digitale terestre (DVB-T) în Renania de Nord-Vestfalia – Invitarea părților interesate să-și prezinte observațiile în temeiul articolului 88 alineatul 2 din Tratatul CE.

(2) Prin scrisoarea din 13 ianuarie 2005 (înregistrată la aceeași dată), guvernul federal a informat Comisia, în temeiul articolului 88, alineatul (3) din Tratatul CE, cu privire la o măsură de ajutor menită să promoveze introducerea DVB-T în RNV. Guvernul federal a notificat această măsură din motive de certitudine juridică.

(3) Prin scrisoarea din 10 martie 2005, Comisia a solicitat noi informații, pe care guvernul federal le-a comunicat după o prelungire a termenului, prin scrisoarea din 29 aprilie 2005 (înregistrată la aceeași dată). La 23 iunie 2005 a avut loc o întâlnire a serviciilor Comisiei cu reprezentanții autorității mass media și ai Landului Renania de Nord-Vestfalia (RNV), în cadrul căreia reprezentanții RNV au prezentat informații suplimentare.

(4) La 9 noiembrie 2005, Comisia a adoptat o decizie finală, prin care a declarat că finanțarea din resurse publice a DVT-B în Berlin-Brandenburg este incompatibilă cu piața comună ([2]). Având în vedere că cele două cazuri erau similare, Comisia și Germania au convenit să suspende procedura de notificare a cazului ([3]), pentru a permite autorităților să evalueze implicațiile deciziei privind cauza Berlin-Brandenburg asupra procedurii de examinare preliminară a cauzei actuale. Totodată a fost suspendată și procedura de notificare într-o cauză similară privind Landul Bavaria, care fusese notificată Comisiei la 8 decembrie 2004 ([4]).

(5) Prin scrisoarea din 12 aprilie 2006, Comisia a solicitat Germaniei ca, în decurs de o lună, să-și prezinte observațiile sale privind procedura de notificare în curs. Prin scrisoarea din 12 mai 2006, înregistrată la aceeași dată, Germania a comunicat Comisia că nu intenționează să retragă ori să modifice măsura notificată cu privire la LRNV.

(6) Prin scrisoarea din 19 iulie 2006, Comisia a adus la cunoștință Republicii Federale Germania decizia de a iniția, în legătură cu această măsură, procedura prevăzută la articolul 88 alineatul (2) din Tratatul CE. Decizia Comisiei privind inițierea procedurii a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ([5]). Comisia a invitat părțile interesate să-și prezinte observațiile cu privire la această măsură.

(7) După ce a obținut o prelungire a termenului, Germania s-a pronunțat, prin scrisoarea din 4 octombrie 2006, înregistrată la aceeași dată, cu privire la decizia de inițiere a procedurii. În plus, Comisiei i-au fost prezentate observații din partea *European Satellite Operators Association* (denumită în continuare „ESOA") ([6]), a Verband Privater Kabelnetzbetreiber e.V. Asociația operatorilor de cablu privați - (denumită în continuare „ANGA") ([7]) și din partea *ish* NRW GmbH (denumită în continuare „*ish*") ([8]).

(8) Comisia a furnizat Germaniei aceste observații, prin scrisoarea din 19 decembrie 2006, solicitându-i să-și prezinte observațiile. Organismele competente și-au prezentat observațiile după o prelungire a termenului, prin scrisoarea din 16 februarie 2007 (înregistrată la aceeași dată). La 19 aprilie 2007, a avut loc o întâlnire între reprezentanții LfM și Comisie pentru un ultim schimb de opinii înainte de evaluarea finală. Prin mesajul e-mail din 24 mai 2007, Comisia a solicitat mai multe informații, pe care Germania le-a transmis prin mesajul e-mail din 5 iulie 2007 (înregistrat la 6 iulie 2007).

([2]) Ajutorul de stat C 25/04 – Introducerea televiziunii digitale terestre (DVB-T) în Berlin-Brandenburg – Germania, din 9 noiembrie 2005 (JO L 200, 22.7.2006, p. 14).
([3]) Scrisorile din 2 decembrie 2005, 9 decembrie 2005 și 12 decembrie 2005.
([4]) Procedura formală de investigare în această cauză a fost inițiată de asemenea la 19 iulie 2006 (C 33/06, ex N 576/04). Bavaria a decis ulterior să limiteze această măsură la ajutoarele *de minimis* pentru radiodifuzorii și să retragă notificarea (Scrisorile guvernului federal din 22 iunie 2007 și din 11 iulie 2007).
([5]) A se compara cu nota de subsol 1.
([6]) Scrisoarea din 20 septembrie 2006, înregistrată la 22 septembrie 2006.
([7]) Scrisoarea din 21 septembrie 2006, înregistrată la 22 septembrie 2006.
([8]) Scrisoarea din 25 septembrie 2006, înregistrată la 3 octombrie 2006.

II. DESCRIEREA DETALIATĂ A MĂSURII

1. *CONTEXT*

Digitalizarea televiziunii

(9) Obiectul măsurii notificate este introducerea televiziunii digitale terestre în Renania de Nord-Vestfalia. Ea trebuie privită în contextul digitalizării radiodifuziunii, care a cuprins în prezent toate mijloacele de radiodifuziune actuale, și anume cablul, satelitul și mijloacele terestre.

(10) Principalul avantaj al digitalizării, oricare ar fi platforma de transmisie, constă în faptul că toate mijloacele de transmisie dispun de o maximă capacitate de transmisie datorită unei utilizări mai eficiente a spectrului de frecvențe. Astfel, pot fi oferite servicii de radiodifuziune noi sau îmbunătățite. În plus, prin eliminarea televiziunii analogice terestre sunt eliberate frecvențe, cărora li se dă o nouă utilizare. Posibilii noi intrați pe piață ar putea stimula concurența și inovația. Datorită acestor avantaje, Comisia sprijină activ digitalizarea ([9]). Atât Germania, cât și alte state membre se găsesc în prezent în această etapă de tranziție, al cărei principal obiectiv este renunțarea la televiziunea analogică în toate țările Uniunii Europene până la începutul anului 2012 ([10]).

Digitalizarea în Germania și în Renania de Nord-Vestfalia

(11) Pentru a stimula digitalizarea radiodifuziunii în Germania, la sfârșitul lui 1997 a fost lansată, prin decizia guvernului federal, în baza unei decizii a primilor miniștri ai landurilor, inițiativa „Radiodifuziunea digitală" (IDR). În cadrul IDR, federația, landurile și alți participanți pe piață au emis recomandări privind digitalizarea. Primul raport IDR a fost aprobat în august 1998 de cabinetul federal; a urmat planul general pentru introducerea televiziunii digitale, *Startszenario 2000* [Programul de introducere 2000] ([11]). Printre altele, în acesta se stabilea ca digitalizarea radiodifuziunii prin cablu, satelit și emițătoare TV să se încheie în Germania până cel târziu în 2010.

(12) Tranziția la radiodifuziunea digitală în RNV este coordonată de LfM. În conformitate cu articolul 27, alineatul (1) al Legii privind media din Renania de Nord-Vestfalia ([12]) (denumită în continuare „LMG NRW"), [LfM] „*unterstützt und begleitet die Umstellung der analogen auf die digitale Übertragung*" [„sprijină și asistă trecerea de la transmisia analogică la cea digitală"]. În cadrul tranziției la digital, acesta trebuie să asigure „*Versorgung mit vielfältigen Programmangeboten durch das Zusammenspiel der verschiedenen Übertragungswege zu angemessenen Bedingungen*" [„furnizarea de oferte de program multilaterale prin ansamblul diverselor căi de transmisie și a condițiilor adecvate"]. O altă sarcină generală a LfM constă în supravegherea radiodifuzorilor privați.

Radiodifuziunea terestră în Germania și în Renania de Nord-Vestfalia

(13) În contextul digitalizării transmisiei prin cablu, satelit și mijloace terestre, măsura în cauză se referă exclusiv la tranziția din domeniul transmisiei terestre. Radiodifuziunea terestră digitală se referă în general la două grupe de operatori, care, în funcție de împrejurări, pot fi integrați: operatorii de rețele de emițătoare, care se ocupă cu transmiterea semnalelor de radiodifuziune și radiodifuzorii, care produc programele de conținut, oferindu-le ca pachete de programe.

([9]) COM(2002) 263 final, *eEurope 2005: Eine Informationsgesellschaft für alle* [eEurope 2005: O societate informațională pentru toți]; COM(2003) 541 final, *Mitteilung der Kommission über den Übergang vom analogen zum digitalen Rundfunk (digitaler Übergang und Analogabschaltung)* [Comunicarea Comisiei privind trecerea de la radiodifuziunea analogică la cea digitală (trecerea la digital și renunțarea de la analogic)] și COM(2005) 204 final, *Mitteilung der Kommission über die Beschleunigung des Übergangs vom analogen zum digitalen Rundfunk* [Comunicarea Comisiei privind accelerarea trecerii de la radiodifuziunea analogică la cea digitală].

([10]) COM(2005) 204, *Mitteilung der Kommission über die Beschleunigung des Übergangs vom analogen zum digitalen Rundfunk* [Comunicarea Comisiei privind accelerarea trecerii de la radiodifuziunea analogică la cea digitală].

([11]) Ministerul federal pentru economie și tehnologie (2000): Introducerea radiodifuziunii digitale în Germania, „Startszenario 2000", raport de evaluare și recomandări referitoare la inițiativa „Radiodifuziunea digitală" privind digitalizarea radioului și televiziunii, ținând seama de difuzarea prin cablu, satelit și emițătoare TV.

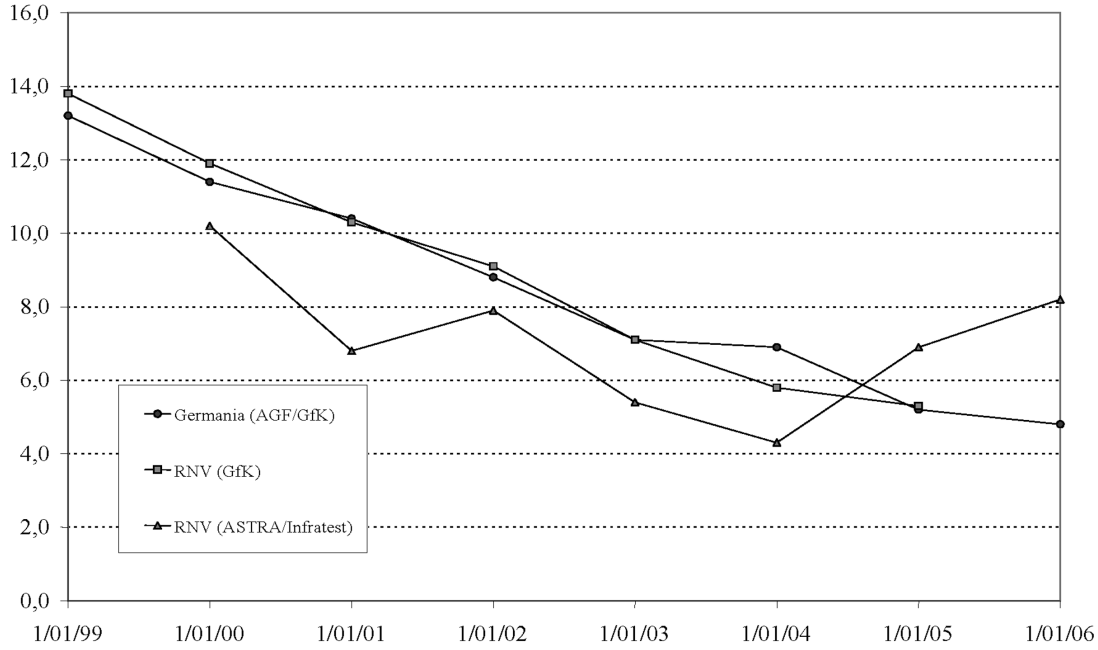
([12]) Landesmediengesetz [Legea privind media] din Renania de Nord-Vestfalia cu modificările din 2 iulie 2002. (Monitorul Oficial al landului RNV din 30 iulie 2002, nr. 20, p. 334), astfel cum a fost modificată în 2004 (Monitorul Oficial al landului RNV din 17 decembrie 2004, nr. 45, p. 774) și în 2007 (Monitorul Oficial al landului RNV din 29 iunie 2007, nr. 13, p. 192).

(14) De la apariția cablului și satelitului, în anii '80, cota de piață a mijloacelor terestre în Germania a scăzut mult per ansamblu. Potrivit informațiilor Germaniei, rețelele de cablu au fost dezvoltate în anii '80 cu sprijinul considerabil al statului ([13]). Germania afirmă că aproape toate gospodăriile din Germania pot recepționa canale de televiziune transmise gratuit, via satelit.

(15) Această reducere a cotei de piață este prezentată în următoarea diagramă, care poate fi găsită și în decizia privind inițierea procedurii.

Diagrama 1

Cota de piață a mijloacelor terestre la nivel federal și în RNV ([14])

(16) De la începutul tranziției la televiziunea digitală în anul 2004, cota de piață în scădere a mijloacelor terestre s-a stabilizat, iar în 2005 tendința chiar s-a inversat. Potrivit datelor din raportul privind digitalizarea din 2007 ([15]), cotele de piață în funcție de tipul de recepție în Germania, la mijlocul lui 2007, erau distribuite astfel: 53,7 % cablu, 42,5 % satelit, 11,5 % mijloace terestre (o creștere de 2 puncte procentuale față de 2006). Potrivit raportului, cota televiziunii digitale terestre a crescut considerabil: 3,6 milioane de gospodării – aproape de două ori mai multe decât în anul precedent – recepționează DVB-T. De asemenea, digitalizarea transmisiilor terestre a atins deja aproape 90 %. În raportul privind digitalizarea se poate consulta o prezentare generală a răspândirii DVB-T pe zone ([16]). Potrivit acestor date, cotele pieței telespectatorilor din RNV din așa-numitele zone-cheie, care cuprind numai zone în care se poate recepționa DVB-T, a crescut de la 9,5 % în anul 2005, la 16,5 % în anul 2007 (a se vedea diagrama 2).

([13]) În notificarea transmisă de Germania erau menționate investiții de stat de aproximativ 15 miliarde EUR pentru dezvoltarea de rețele de cablu în bandă largă în anii '80.

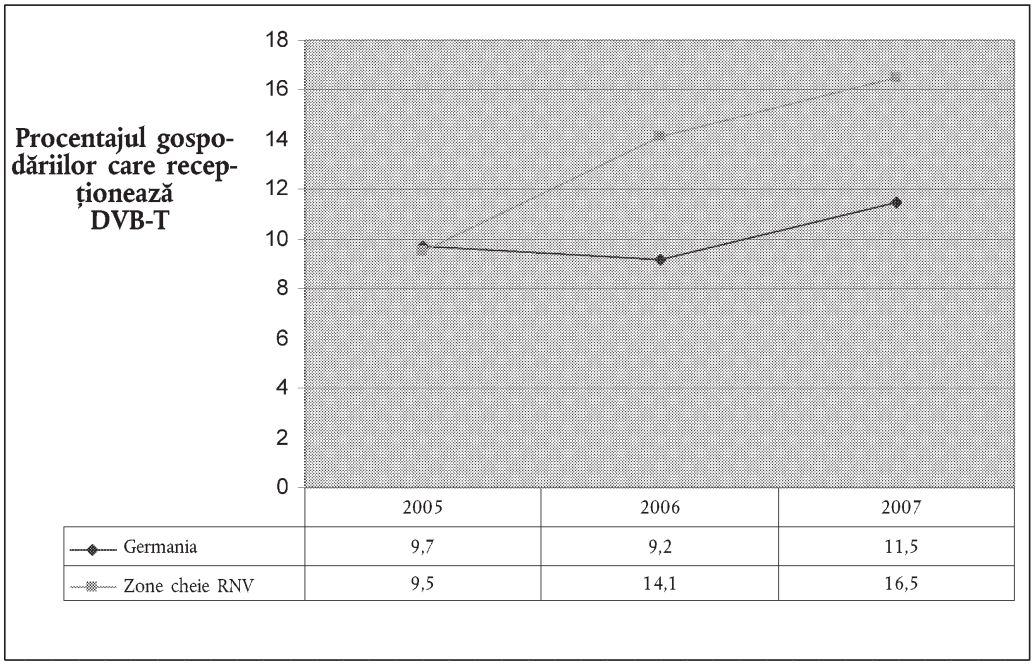
([14]) Asociația pentru cercetări în televiziune (AGF) reunește cei mai mari radiodifuzori germani pentru monitorizarea comportamentului telespectatorilor. SES/ASTRA este cel mai mare operator de satelit din Germania și publică anual German Satellite Monitor pentru interpretarea diferitelor căi de transmisie TV. În diagrama 1 au fost corelate date colectate de ASTRA/Infratest la sfârșitul unui an (de exemplu, la sfârșitul anului 2005) cu cele de la 1 ianuarie a anului următor (adică 1 ianuarie 2006), pentru a putea face o comparație cu datele AGF/GfK, care sunt colectate la începutul fiecărui an.

([15]) *Digitalisierungsbericht 2007* [Raportul privind digitalizarea în 2007] – elaborat de *Gemeinsame Stelle Digitaler Zugang* (Serviciul comun de acces digital, GSDZ), *Arbeitsgemeinschaft der Landesmedienanstalten* (Asociația Oficiilor regionale pentru media, ALM).

([16]) *Digitalisierungsbericht 2007* [Raportul privind digitalizarea în 2007], p. 56.

Diagrama 2

Cota de piață a mijloacelor terestre digitale la nivel federal și în RNV, după tranziție

	2005	2006	2007
Germania	9,7	9,2	11,5
Zone cheie RNV	9,5	14,1	16,5

Tranziția la televiziunea terestră în Renania de Nord-Vestfalia

(17) Din punct de vedere tehnic, dezvoltarea radiodifuziunii digitale terestre reclamă adaptarea tehnicii de transmisie prin operatori de cablu, precum și distribuirea frecvențelor de transmisie. Pentru a putea folosi practic avantajele digitalizării, trebuie să se renunțe treptat la transmisia analogică. În situația în care transmisia analogică și digitală sunt oferite în paralel (prin așa-numita „Simulcast"), tranziția poate determina o penurie accentuată de frecvențe ([17]). Pentru a evita penuria de frecvențe și a menține cât mai mici costurile difuzării în paralel, participanții pe piață trebuie să convină asupra unui termen până la care să se renunțe la transmisia analogică și să se treacă la cea digitală. Având în vedere complexitatea tranziției la televiziunea terestră digitală, Startszenario 2000 prevede introducerea treptată a DVB-T într-o serie de landuri federale, mai întâi în aglomerările urbane ([18]).

(18) Ca primă inițiativă în RNV, LfM ([19]) a decis la 27 noiembrie 1998 lansarea unui test pe teren privind DVB-T, care a fost efectuat între anii 1999 și 2000 la Köln. Pentru realizarea obiectivelor din Startszenario 2000, autoritățile din RNV s-au declarat ulterior dispuse să coopereze cu organismele de resort ale landurilor federale din nord, Saxonia Inferioară, Schleswig-Holstein, Hamburg și Bremen, pentru a realiza digitalizarea transmisiilor de radiodifuziune terestre în același timp, și astfel cu o mai mare eficiență.

(19) La 20 octombrie 2003, Oficiile regionale pentru media (LfM), radiodifuzorii publici ARD, ZDF și WDR Köln (în continuare denumite „radiodifuzorii publici" ([20]), radiodifuzorii privați RTL Television („RTL"), VOX Film und Fernseh-GmbH & Co. KG („VOX") și ProSiebenSat.1 Media AG („ProSiebenSat.1") au semnat la Köln *Acordul privind introducerea televiziunii terestre digitale (DVB-T) în*

([17]) Comunicarea Comisiei privind accelerarea trecerii de la radiodifuziunea analogică la cea digitală, a se compara cu nota de subsol 9.
([18]) Așa-numita „strategie a tranziției insulare".
([19]) Pe atunci denumit Oficiul regional pentru radiodifuziune al Renaniei de Nord-Vestfalia.
([20]) ARD este prescurtarea de la *Arbeitsgemeinschaft der öffentlich-rechtlichen Rundfunkanstalten der Bundesrepublik Deutschland* (Asociația în participațiune a serviciilor de radiodifuziune publice din Republica Federală Germania), ZDF prescurtarea de la *Zweites Deutsches Fernsehen* (Canalul doi al televiziunii germane), WDR Köln este prescurtarea pentru *Westdeutscher Rundfunk* (Radiodifuziunea vest-germană) Köln.

Renania de Nord-Vestfalia. În acest acord de principiu se stabilea că, după tranziția cu succes în zona Berlin-Potsdam, DVB-T urmează să fie introdusă în zonele de aglomerare urbană Köln/Bonn și Düsseldorf/Bazinul Ruhr. Acordul nu conține nici un fel de amănunte privind măsurile avute în vedere pentru subvenționarea acestui proiect. În document se spune doar: „Ca măsură de sprijin, Oficiul regional pentru probleme de media al Renaniei de Nord-Vestfalia susține infrastructura tehnică pentru răspândirea DVB-T în Renania de Nord-Vestfalia." În anexă se face, de asemenea, referire la elaborarea unui concept de subvenționare a celor defavorizați social ([21]).

(20) Acordul de principiu din 20 octombrie 2003 a fost completat prin *Acordul de cooperare pentru introducerea televiziunii terestre digitale (DVB-T) în Renania de Nord-Vestfalia*, care a fost semnat de aceleași părți (WDR în numele ARD), precum și de Landul RNV, la 10 decembrie 2003. În acordul de cooperare sunt consemnate principii comune pentru comunicații în sectorul DVB-T și sunt stabilite organismele responsabile pentru aplicarea acordului: comitetul director cu atribuții decizionale și un birou de coordonare a proiectului în vederea punerii în aplicare. Biroul de coordonare a proiectului a fost înființat la 14 ianuarie 2004 printr-un contract încheiat între LfM (LfM Nova GmbH), WDR (și în numele ARD) și ZDF.

(21) Capacitatea totală de transmisie a rețelei DVB-T cuprinde șase multiplexuri ([22]), care au fost gândite pentru cele 24 de locuri de program, în total, din zonele Köln/Bonn și Düsseldorf/Bazinul Ruhr. Pentru a putea începe transmisiile digitale terestre, frecvențele necesare trebuie să fie alocate prin licențe care dau dreptul radiodifuzorilor să emită programe, iar operatorilor de rețea să utilizeze platforma DVB-T. Pentru emiterea de programe în zonele de aglomerare urbană Köln/Bonn și Düsseldorf/bazinul Ruhr a fost alocat câte un multiplex pentru fiecare radiodifuzor public (ARD, ZDF și WDR). Capacitatea prevăzută pentru radiodifuzorii privați a fost anunțată de LfM, licențele DVB-T corespunzătoare fiind acordate la 14 mai 2004. Licențele pentru utilizarea rețelei au fost acordate pe atunci de Autoritatea de reglementare pentru telecomunicații și poștă (RegTP), în prezent Agenția pentru rețeaua federală de electricitate, telecomunicații, poștă și căi ferate (BNetzA) 2004 (pentru detalii cu privire la procedura de alocare a se vedea considerentele 24-30).

(22) Potrivit termenelor stabilite în acordul de principiu din 20 octombrie 2003, transmisiile digitale terestre au fost introduse în zona Köln/Bonn la 24 mai 2004 și în zona Düsseldorf/Bazinul Ruhr la 8 noiembrie 2004. Transmisia analogică terestră a radiodifuzorilor privați a fost oprită la data când a început transmisia DVB-T. Desigur, transmisia analogică terestră a celor trei programe ale radiodifuzorilor publici ARD-Das Erste, ZDF și WDR a mai continuat aproximativ cinci luni (Simulcast) și apoi a fost oprită în zona Köln/Bonn la 8 noiembrie 2004 și în zona Düsseldorf/Bazinul Ruhr la 4 aprilie 2005. La 19 noiembrie 2004, LfM a emis „Directiva de subvenționare a DVB-T", care a intrat în vigoare retroactiv de la 3 mai 2004.

(23) De la introducerea transmisiei DVB-T în aglomerările urbane Köln/Bonn și Düsseldorf/Bazinul Ruhr, aceasta s-a extins și în alte zone ale RNV. La 29 mai 2006 DVB-T a fost introdusă în alte două regiuni ale Landului RNV (Wuppertal și Ostwestfalen-Lippe). În Münsterland, DVB-T a fost lansată la 12 iunie 2007 și în noiembrie 2007 zona de răspândire a acesteia urmează să fie extinsă la Aachen și Südwestfalen. Spre deosebire de zonele Köln/Bonn și Düsseldorf/Bazinul Ruhr, tranziția în aceste zone este realizată numai la radiodifuzorii publici, nu și la cei privați ([23]).

([21]) „Pentru cetățenii defavorizați social trebuie să se dezvolte un concept de subvenționare". Potrivit informațiilor prezentate Comisiei, LfM nu a dezvoltat încă un asemenea concept de subvenționare.

([22]) Un multiplex corespunde unui bloc de frecvențe, care este folosit în RNV pentru patru locuri de program.

([23]) În unele părți ale aglomerărilor urbane Düsseldorf/bazinul Ruhr (Oberbergischer Kreis), tranziția a avut loc deja fără participarea operatorilor de radiodifuziune privați.

Acordarea licențelor de emisie DVB-T radiodifuzorilor privați

(24) În conformitate cu articolul 52a, alineatul (1) din Tratatul de stat privind radiodifuziunea în Germania unită (RStV) ([24]), la articolul 28 LMG NRW se precizează: „În contextul alocării pentru prima dată a capacităților de transmisie digitală terestră în televiziune trebuie să se aibă în vedere cu prioritate difuzorii de televiziune cu acele programe care în zonele de difuzare respective sunt difuzate analogic."

(25) La 14 noiembrie 2003, LfM a emis regulamentul privind alocarea capacităților de transmitere terestră pentru programele de televiziune și radio, precum și pentru servicii media (regulamentul de alocare). Digitalizarea a impus însă și folosirea canalelor terestre analogice existente, care au fost alocate RTL Television (prin RTL Television GmbH), VOX/DTCP (prin VOX Film- und Fernseh GmbH & Co.KG, care, împreună cu DTCP GmbH, aparține RTL Group) și SAT1 (Sat1 Satelliten Fernsehen GmbH, denumită în continuare „ProSiebenSat.1"). Licențele analogice corespunzătoare au fost acordate în 2002 și 2003 de către LfM și expiră sau au expirat la 21 iulie 2008 (RTL Television), la 31 ianuarie 2007 (VOX) și la 31 octombrie 2010 (SAT1). Prin scrisoarea din 13 noiembrie 2003, LfM a solicitat radiodifuzorilor privați RTL, VOX și ProSiebenSat.1 să-și declare în scris disponibilitatea de a renunța la canalele lor analogice pentru a se putea continua alocarea capacităților de transmisie. După obținerea consimțământului emițătorilor ([25]), LfM a anunțat, la 4 decembrie 2003, prima alocare de capacități de transmisie DVB-T radiodifuzorilor privați pentru zonele Köln/Bonn și Düsseldorf/ Bazinul Ruhr (publicată în Landesministerialblatt (Jurnalul oficial al landului) la 30 decembrie 2003) ([26]).

(26) Licitația se referea la capacitatea de transmisie prevăzută pentru radiodifuzorii privați, adică trei multiplexuri, respectiv 12 locuri de program în fiecare zonă țintă. Licitația cuprindea criterii de selecție pentru cazul în care ar exista mai mulți solicitanți decât locuri de program și ar fi trebuie să se decidă care sunt cei prioritari. În conformitate cu LMG NRW, printre criterii se număra contribuția cu un program pentru diversificarea programelor și operatorilor, precum și prezența unui radiodifuzor în rețeaua analogică terestră ([27]). Licitația nu conținea detalii privind costurile transmisiei unui program prin DVB-T, nici indicații privind o posibilă subvenționare financiară a tranziției la digital. Termenul pentru depunerea ofertelor s-a încheiat la 3 martie 2004.

(27) Pentru licitație au fost depuse la LfM, în total, 21 de oferte ale unor radiodifuzori și operatori media. ProSiebenSat.1 și RTL Group au depus oferte, fiecare conținând mai multe pachete de programe și câte un multiplex ([28]). La 23 aprilie 2004, comisia pentru media a LfM a decis cu privire la alocarea radiodifuzorilor privați a locurilor de program prevăzute. Pe baza acestei decizii, LfM a emis, la 14 mai 2004, o decizie privind alocarea licențelor de DVB-T. Prin această decizie, radiodifuzorilor privați RTL Group și ProSiebenSat.1 se aloca un multiplex pentru fiecare în parte, iar capacitatea unui multiplex rămas se aloca unor emițători individuali: VIVA (VIVA Fernsehen GmbH), CNN (Turner Broadcasting Systems Deutschland GmbH), Eurosport (Eurosport S.A.) și onyx.tv/Terra Nova (Onyx Television GmbH) ([29]).

([24]) Din 31 august 1991, astfel cum a fost modificat ultima dată la 1 martie 2007.

([25]) Scrisoarea RTL din 17 noiembrie 2003, scrisoarea VOX din 5 decembrie 2003 și scrisoarea ProSiebenSat.1 din 23 decembrie 2003.

([26]) *Erstmalige Zuweisung von Übertragungskapazitäten für die landesweite digitale terrestrische Verbreitung bzw. Weiterleitung von Fernsehprogrammen und Mediendiensten im DVB-T Standard in Nordrhein-Westfalen, Bekanntmachung der LfM vom 4. Dezember 2003* [Prima alocare de capacități de transmisie pentru difuzarea digitală terestră la nivel de land, respectiv retransmiterea de programe de televiziune și servicii media la standardul DVB-T în Renania de Nord-Vestfalia, anunț al LfM din 4 decembrie 2003], Monitorul Oficial al landului din 30 decembrie 2003.

([27]) Dispoziția potrivit căreia alocarea de licențe pentru DVB-T să se facă cu prioritate programe lor difuzate analogic în zona de difuzare respectivă, la care face se trimitere în articolul 28 alineatul (1) din LMG NRW, este prevăzută la articolul 52a alineatul (1) din RStV.

([28]) În răspunsul din 23 martie 2003, Germania a s-a referit la faptul că, potrivit articolului 28 din LMG NRW există posibilitatea ca o comisie pentru media a LfM să aloce operatorilor de radiodifuziune RTL Group și ProSiebenSat.1 multiplexuri întregi. În alineatul menționat se arată că emițătorilor care au programe transmise analogic trebuie să li se acorde prioritate.

([29]) Onyx Television GmbH a primit licența, știut fiind că, din 20 mai 2004, solicitantul își va schimba programul și va înlocui emisia de muzică onyx.tv cu emisia de documentare Terra Nova.

(28) În conformitate cu articolul 12 alineatul (2) din LMG NRW, la care face referire și anunțul de participare la licitație, prima aprobare se acordă pentru cel puțin patru și cel mult zece ani. În conformitate cu decizia LfM din 14 mai 2004, licențele pentru ProSiebenSat.1, RTL și CNN au fost acordate pentru perioade de câte cinci ani, pentru VIVA până la 2 decembrie 2008, pentru Eurosport S.A. pe trei ani și pentru Terra Nova până la 17 iunie 2009. Însă Terra Nova și-a sistat la 1 iulie 2007 transmisia prin platforma DVB-T și a fost înlocuit de către Tele 5 (TM-TV GmbH) ([30]), care a fost selectat de către LfM dintr-un grup de 7 solicitanți. Tabelul 1 oferă o imagine a tranziției la digital în zona Köln/Bonn, inclusiv faza de Simulcast, la radiodifuzorii publici (nu și în cazul radiodifuzorilor privați, a se compara cu considerentul 23).

Tabelul 1

Transmisia prin mijloace terestre în zona Köln/Bonn, înainte și după tranziție

Canal de transmisie	TV analogică	Necesar la 4.4.2005	Programe la 24.5.2004	Programe la 8.11.2004	Programe la 4.4.2005
K 05	*Sat.1*		*ARD — Simulcast*	X	X
K 26	*ZDF*	național	Pachet ZDF	Pachet ZDF	Pachet ZDF
K 29	*ZDF*	D	*ZDF — Simulcast*	Pachet RTL	Pachet RTL
K 34	*VOX*		Pachet ZDF	X	X
K 36	*RTL*	E			Viva/Eurosport/CNN/ Terra Nova (Tele5 din 1.7.2007)
K 43	*ARD*	C	RTL/VOX/ ProSieben/Sat.1	Pachet Pro7Sat.1	Pachet Pro7Sat.1
K 49	*WDR*	B	*WDR — Simulcast*	Pachet WDR	Pachet WDR
K 65	X	A	Pachet ARD	Pachet ARD	Pachet ARD
K 66	X		N24/Kabel 1/ RTL II/Super RTL	Viva/Eurosport/CNN/ Terra Nova	X

Explicații: Rețelele pentru canalele de transmisie DVB-T K26, K29, K36 și K43 au fost puse la dispoziție de T-Systems, iar canalele de transmisie K49 și K65 au fost alocate WDR, dar aceste rețele au fost de asemeneapuse parțial la dispoziție de T Systems. Transmisiile analogice sunt înscrise cu litere cursive. Un „pachet" este un pachet de patru programe emise printr-un multiplex digital. Sloturile DVB-T alocate pentru regiunea Düsseldorf/Ruhr nu apar în acest tabel. Tranziția în zona Köln/Bonn a fost încheiată la data de 8 noiembrie 2004, dar din cauza tranziției în zona Düsseldorf/Ruhr, la 4 aprilie 2005 au fost efectuate tehnice tehnice minime la alocarea sloturilor. De la încheierea fazei de Simulcast, canalele K05, K65 și K66 nu sunt utilizate pentru transmiterea de programe TV, conform informațiilor de care dispune Comisia. Tabelul de mai sus este doar o exemplificare.

Acordarea licențelor pentru rețeaua DVB-T

(29) La cererea Cancelariei de stat din RNV, Autoritatea de reglementare pentru telecomunicații și poștă (denumită în continuare „RegTP") a inițiat, la 4 februarie 2004, procedura de alocare a frecvențelor ([31]). Ca și radiodifuzorii, operatorii din rețeaua analogică terestră au renunțat mai întâi la licențele lor analogice, care erau nelimitate în timp. Totalul necesarului pentru transmisii digitale a fost împărțit în cinci domenii de necesitate (de la A la E), care corespund canalelor de transmisie individuale (multiplexuri digitale). În decizia respectivă nu se menționa deja la 27 noiembrie 2002, că se anunțase un necesar suplimentar la nivel federal ([32]). Acest necesar a fost alocat T-Systems (filială a Deutsche Telekom) și cuprinde transmisia programelor de televiziune ale ZDF.

([30]) A se vedea comunicatul pe website-ul LfM: http://www.lfm-nrw.de/presse/index.php3?id=537
([31]) Jurnalul oficial RegTP nr. 3/2004, Decizia nr. 3/2004, p. 82.
([32]) Jurnalul Oficial RegTP nr. 23/2002, Decizia nr. 36/2002, p. 1695.

(30) În procedura de alocare a frecvențelor în RNV, T-Systems a solicitat frecvențele din domeniile de necesitate C, D și E, care sunt atribuite multiplexurilor pentru radiodifuzori privați, iar WDR pentru domeniile de necesitate A și B, care sunt prevăzute pentru radiodifuzorii publici. Având în vedere că pentru fiecare din cele cinci domenii de necesitate s-a prezentat numai câte o cerere de alocare, RegTP a împărțit frecvențele în așa-numitele proceduri de solicitare și a reușit, făcând abstracție de acestea, să deschidă cea de-a doua etapă a procedurii de alocare a frecvențelor, procedurile de licitație. Întrucât T-Systems și WDR erau deja operatori de rețea analogică terestră și, ca urmare a acestui fapt, dețineau o licență de telecomunicații, era îndeplinită și această premisă pentru alocarea frecvențelor, conform cerințelor. Drepturile pentru operarea rețelei DVB-T au fost acordate pentru o perioadă de aproximativ 20 de ani, până la 31 decembrie 2025.

2. *DESCRIEREA DETALIATĂ A MĂSURII DE SUBVENȚIONARE*

(31) Obiectul notificării îl constituie sprijinul financiar pe care LfM intenționează să îl acorde radiodifuzorilor privați pentru transmisia digitală terestră a programelor acestora în aglomerările urbane Köln/Bonn și Düsseldorf/Bazinul Ruhr. Potrivit estimărilor Germaniei, prin introducerea DVB-T în aceste zone, aproximativ 14 milioane din cei aproximativ 18 milioane de locuitori ai RNV vor putea să recepționeze DVB-T ([33]).

(32) Baza juridică a acestui sprijin constă în articolul 40 din Tratatul de stat privind radiodifuziunea [alineatul (1) punctul 2] și articolul 88 din LMG NRW [alineatul (3) punctul 8], în care LfM este însărcinat ca, din cota sa din taxele radio-TV, să acorde sprijin, printre altele, infrastructurii tehnice pentru zona de acoperire în radiodifuziune și proiectelor privind noi tehnici de radiodifuziune. Bugetul LfM se finanțează în esență din cota sa de 2 % din veniturile obținute din taxele radio-TV ce revin RNV (în conformitate cu articolul 40 RStV, coroborat cu articolul 55 RStV, articolele 10 și 11 RFinStV și articolul 116, alineatul (1) din LMG NRW) ([34]). Taxele radio-TV sunt percepute de Serviciul de taxe radio-TV, care le transferă LfM și altor beneficiari îndreptățiți.

(33) Condițiile exacte de sprijin financiar pentru radiodifuzorii privați de către LfM sunt prevăzute în Directiva de subvenționare a DVB-T ([35]) din 19 noiembrie 2004. În conformitate cu articolul 2 din Directivă, pot fi subvenționate remunerațiile pentru operarea de rețele de emisie. În conformitate cu articolul 3, pot primi subvenții toți difuzorii privați de programe de televiziune și/sau furnizorii de servicii media cărora le-au fost alocate capacități de transmisie digitală terestră. În conformitate cu articolul 4, mijloacele se acordă sub formă de subvenție. În articolul 5 alineatul (1) se limitează durata de sprijin la cinci ani. În articolul 5 alineatul (2) se spune: „Sprijinul nu trebuie (…) să depășească 30 % din remunerațiile pentru operarea rețelei de emisie și este eșalonat degresiv. Acesta începe la nivelul de 40 % din remunerațiile pentru operarea rețelei de emisie, în primul an de operare și se reduce anual cu cinci puncte procentuale, astfel încât în al cincilea an de operare procentul de subvenționare să nu mai reprezinte decât 20 %." Articolul 5 alineatul (3) arată: „Economiile apărute prin deconectarea emițătoarelor analogice («câștigurile din deconectare») vor fi incluse în volumul sprijinului."

(34) Punerea în aplicare exactă a Directivei de subvenționare a fost prezentată în amănunt în notificare. Pentru radiodifuzorii programelor Viva, Eurosport, CNN și Terra Nova (respectiv, de la 1 iulie 2007, Tele 5), care anterior nu au emis prin rețeaua analogică, este prevăzut același ajutor: în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) din Directiva de subvenționare, subvenția se reduce treptat, de la nivelul de 40 % din remunerațiile pentru operarea rețelei de emisie, cu cinci puncte procentuale anual, astfel încât în al cincilea an de funcționare procentul de ajutor să nu mai reprezinte decât 20 %.

([33]) Răspunsul Germaniei din 2 mai 2005.
([34]) 45 % din aceste mijloace sunt alocate fundației pentru film, Filmstiftung NRW GmbH.
([35]) A se vedea considerentul 22.

(35) În notificare nu era prevăzută o reducere eșalonată a sprijinului, în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) din Directiva de subvenționare, pentru RTL Group și ProSiebenSat.1 – prin urmare, pentru radiodifuzori privați care au emis anterior în rețeaua analogică. În cazul acestor radiodifuzori, cărora li s-a alocat un multiplex întreg, calculul subvenției se bazează pe diferența între suma totală a remunerațiilor de transmisie pentru emisia analogică și suma totală a acestora pentru emisia digitală, în Renania de Nord-Vestfalia și landurile federale nordice. Potrivit Germaniei, în acest fel s-a încercat, în conformitate cu articolul 5 alineatul (3) din Directiva de subvenționare, să se ia în calcul economia obținută prin deconectarea emițătoarelor analogice.

(36) În notificare, Germania a oferit de asemenea date privind contribuția de sprijin care se orientează după remunerațiile de transmisie estimate pentru DVB-T. S-a evidențiat și faptul că estimarea ajutorului de stat se bazează pe remunerațiile efective de transmisie, pe care operatorii de rețea le percep radiodifuzorilor privați în momentul acordării ajutorului. Potrivit Legii telecomunicațiilor, remunerațiile de transmisie sunt stabilite de Agenția pentru rețeaua federală numai atunci când s-a constatat că operatorul de rețea dispune de o putere pe piață semnificativă pe piața relevantă. Piața relevantă pentru transmisia semnalelor de radiodifuziune a fost definită de BnetzA în iulie 2006, conform regulilor comunitare. Potrivit acestora, operatorul de rețea pentru radiodifuzorii privați, T-Systems, dispune de o putere pe piață semnificativă ([36]) numai pe piața transmisiilor de radio terestre, prin FM. Ca urmare a acestui fapt, T-Systems poate să-și stabilească în continuare singur mărimea remunerației pentru transmisii DVB-T pentru radiodifuzorii privați.

(37) Potrivit notificării, Germania estima remunerațiile pentru transmisii DVB-T pentru un multiplex la 2,7 milioane EUR anual. Remunerațiile de transmisie pentru un loc de program au fost evaluate ([37]) în mod corespunzător la 0,675 milioane EUR anual și la 3,375 milioane EUR pentru cei cinci ani cât este în vigoare reglementarea și se situează astfel sub remunerațiile per loc de program pentru transmisie analogică terestră.

(38) Pe baza acestor date, pentru programele Viva, Eurosport, CNN și Terra Nova (de la 1 iulie 2007, Tele 5) a fost planificat un ajutor total de 4 050 000 EUR. Ajutorul prevăzut pe fiecare loc de program pentru cei cinci ani de valabilitate a regulamentului este prezentat în tabelul 2.

Tabelul 2

Remunerațiile de transmisie estimate pentru Viva, Eurosport, CNN și Terra Nova (Tele 5)

(în EUR)

Anul	Remunerații de transmisie per loc de program	Intensitatea ajutorului	Valoarea ajutorului
Anul 1	675 000	40 %	270 000
Anul 2	675 000	35 %	236 250
Anul 3	675 000	30 %	202 500
Anul 4	675 000	25 %	168 750
Anul 5	675 000	20 %	135 000
Suma totală pe alocare de program	3 375 000		1 012 500

([36]) Rezultatul analizei de piață a fost transmis Comisiei la 31.7.2006.

([37]) De fapt, suma pe care T-Systems o percepe de la radiodifuzori pentru transmisia digitală terestră este și mai mică. Potrivit Germaniei, remunerațiile pe fiecare loc de program, pe an (de exemplu, pentru 2005 și 2006) se ridică la aproximativ 611 000 EUR.

(39) Calculul pentru RTL Group și pentru ProSiebenSat.1 este prezentat în tabelul 3. Celelalte landuri federale sunt menționate la rubrica „Germania de Nord” ([38]).

Tabelul 3

„Cheltuieli suplimentare” – Calculul Germaniei pentru ProSiebenSat.1 și RTL ([39])

(în EUR)

	RTL Group		ProSiebenSat.1	
	RNV	Germania de Nord	RNV	Germania de nord
Programe analogice/remunerații de transmisie pe an, în EUR	RTL, VOX	RTL	Sat1	Sat1, Pro7
	2,2 milioane	3,9 milioane	0,8 milioane	4,6 milioane
Programe digitale/remunerații de transmisie pe an, în EUR	RTL, VOX, RTL2, S.RTL	RTL, VOX, RTL2, S.RTL	Sat1, Pro7, N24, K1	Sat1, Pro7, N24, K1
	2,7 milioane	3,3 milioane	2,7 milioane	3,3 milioane
Diferența între remunerațiile de transmisie analogică/digitală	– 0,5 milioane	+ 0,6 milioane	– 1,9 milioane	+ 1,3 milioane
Bilanț general	+ 0,1 milioane		– 0,6 milioane	

(40) Pe baza acestui calcul, LfM nu intenționează să acorde un ajutor RTL Group. Pe de-o parte, s-a stabilit că RTL Group are un bilanț general pozitiv. Pe de altă parte, în notificare se explică că, în cadrul negocierilor privind restituirea licențelor pentru transmisie analogică, RTL Group a renunțat în mod expres la ajutor. În cazul ProSiebenSat.1 s-a plecat de la „cheltuieli suplimentare” de până la 600 000 EUR anual, astfel încât, pentru perioada de cinci ani a reglementării, Germania pleacă de la o subvenție anuală de până la 550 000 EUR (în total de până la 2,75 milioane EUR). Aceasta înseamnă aproximativ 28 % din totalul remunerațiilor de transmisie DVB-T plătite de ProSiebenSat.1 în RNV.

(41) Potrivit acestor calcule, bugetul de subvenționare a transmisiilor DVB-T efectuate de către radiodifuzori privați pe perioada celor cinci ani este estimat la 6,8 milioane EUR.

(42) LfM acordă ajutorul prezentat numai pentru locuri de program ale radiodifuzorilor privați. Radiodifuzorii publici își finanțează cheltuielile pentru transmisia DVB-T din partea ce le revine din veniturile din taxele radio-TV. Din informațiile furnizate de Germania rezultă că WDR dispune, pentru perioada 2001-2008, de aproximativ 40,8 milioane EUR pentru finanțarea costurilor tranziției la digital. Pentru comparație, ZDF are la dispoziție în perioada 2001-2004 în total 36,8 milioane EUR și între 2005 și 2008 în total 33,2 milioane EUR pentru tranziția la nivel federal la DVB-T.

(43) Directiva de subvenționare a intrat în vigoare retroactiv la 3 mai 2004. Cu toate acestea, Germania s-a angajat, pe baza unei decizii a Comisiei pentru media a LfM, să nu acorde ajutorul, înainte ca măsura respectivă să fie aprobată de Comisia Europeană, în conformitate cu legislația privind ajutoarele. De aceea radiodifuzorii privați nu au primit încă nici un ajutor în cadrul acestei reglementări.

([38]) Notificarea nu conține date privind suma totală a remunerațiilor pentru transmisie pentru landurile federale nord-germane.

([39]) Atât pentru transmisia analogică, cât și pentru cea digitală, remunerațiile de transmisie sunt calculate după numărul programelor individuale emise de radiodifuzori. Metoda de calcul folosită de autoritățile germane nu ține cont de numărul mai mare de programe în modul de transmisie digital în comparație cu transmisia analogică, deși această creștere este de fapt la originea remunerațiilor totale mai mari pentru transmisia digitală. În plus, veniturile radiodifuzorilor obținute din emiterea acestor programe nu sunt incluse în calcule. O apreciere a acestei metode de calcul este făcută de Comisie la considerentele 74, 123 și 171 din prezenta decizie.

III. **MOTIVE PENTRU DESCHIDEREA PROCEDURII FORMALE DE INVESTIGARE**

(44) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia a plecat provizoriu de la opinia că ajutorul pe care intenționează să-l acorde LfM îndeplinește toate condițiile articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE și reprezintă astfel un ajutor de stat. În opinia Comisiei, ajutorul va fi acordat de la resursele de stat și trebuie trecut în contul statului. Comisia a constatat, de asemenea, că ajutorul favorizează direct emițătorii de radiodifuziune privați și indirect operatorul de rețea T-Systems.

(45) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia pune sub semnul îndoielii în special faptul că procedura de acordare a licențelor de radiodifuziune și de rețea este astfel concepută încât să limiteze sau să elimine avantajul economic selectiv datorat subvenției și astfel să împiedice denaturarea concurenței. Comisia consideră că această măsură constituie un ajutor sectorial și că poate duce la denaturarea concurenței între diferite platforme de transmisie (mijloace terestre, cablu, satelit). În continuare s-a evidențiat și faptul că măsura ar putea denatura și concurența dintre radiodifuzorii privați. În ceea ce privește concurența pe plan internațional, atât între emițători cât și între operatorii de rețea, Comisia a fost de părere că măsura ar putea afecta schimburile comerciale dintre statele membre.

(46) În afară de aceasta, Comisia și-a exprimat îndoiala că măsura este conformă cu Tratatul CE. În decizia de inițiere a procedurii, Comisia a ajuns la concluzia că nu sunt îndeplinite condițiile de aplicare a articolului 87 alineatul (3) litera (c), a articolului 87 alineatul (3) litera (d) și a articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE. Comisia consideră, în special, că nu există dovezi în sprijinul faptul că, având în vedere situația pieței din RNV, măsura poate fi interpretată drept adecvată, necesară și echilibrată pentru a se preîntâmpina o anumită disfuncționalitate a pieței care ar putea îngreuna tranziția la televiziunea digitală. În decizia de inițiere a procedurii a fost avansat punctul de vedere conform căruia ajutorul nu este în concordanță cu un anumit cadru cultural. Comisia pune sub semnul întrebării și faptul că măsura poate fi interpretată drept o compensație pentru o prestare de servicii de interes economic general.

(47) În fine, Comisia a inițiat procedura formală de investigare și pentru a da prilejul Germaniei, precum și unor terți, de a lua poziție față de estimarea Comisiei privind măsura descrisă și de a pune la dispoziția Comisiei informații utile referitoare la măsura respectivă.

IV. **OBSERVAȚIILE PREZENTATE DE TERȚE PĂRȚI** [40]

(48) ANGA a subliniat că subvenționarea DVB-T ar denatura concurența între diferitele mijloace de transmisie, în defavoarea operatorilor de cablu. Introducerea DVB-T a dus deja la pierderi de

[40] ProSiebenSat.1 și Deutsche Kabelverband (DKV) nu au luat poziție în cadrul acestei proceduri. Pentru a fi completă, Comisia arată că aceste părți interesate au participat la un caz asemănător referitor la Bavaria (Cauza privind ajutorul C 33/06, a se vedea considerentul 4) unde au prezentat observații. ProSiebenSat.1 releva, ca furnizor favorizat, importanța subvenționării pentru tranziția la digital și obținerea platformei terestre, din punct de vedere economic. ProSiebenSat.1 susținea că, având în vedere cota tot mai redusă de piață a platformei terestre, se gândea să nu mai folosească această cale de transmisie. ProSiebenSat.1 arăta în continuare că, din cauza riscurilor economice legate de tranziția la digital (printre altele, riscurile unei acoperiri mai mici prin tranziția la digital), nu ar fi participat la introducerea DVB-T fără subvenția notificată. De asemenea, că participarea marilor conglomerate de radiodifuziune ar fi fost necesară, alături de radiodifuzorii publici, pentru a asigura interesul consumatorilor față de DVB-T. ProSiebenSat.1 afirma că orice avantaj al radiodifuzorilor sub forma de remunerații de transmisie va fi transmis operatorilor de rețea. În fine, ProSiebenSat.1 declara că subvenția contribuie și la echilibrarea avantajului radiodifuzorilor publici, care dispuneau de mijloace considerabile pentru digitalizare și că ea avea un efect pozitiv asupra concurenței din domeniul infrastructurii. Dimpotrivă, Deutsche Kabelverband sprijinea concluziile Comisiei privind decizia de inițiere a procedurii. Potrivit acestei organizații, măsura vizată ar denatura concurența dintre diferite căi de transmisie și, în plus, nu ar fi stimulativă pentru introducerea DVB-T. Totodată, erau evidențiate și alte alternative de piață la subvenționarea DVB-T. Potrivit Kabelverband, introducerea DVB-T a dus la o pierdere de clienți pentru operatorii de cablu: în 2005 acest sector a înregistrat o scădere a numărului de clienți cu 33 % față de 2004. DKV evidențiа că acoperirea terestră în diferite landuri federale s-a îmbunătățit mult de la trecerea la DVB-T, potrivit statisticilor ASTRA. Potrivit opiniei DKV, măsura va favoriza Deutsche Telekom la lansarea ofertei ei de IPTV. În fine, DKV susținea că o favorizare a DVB-T față de alte infrastructuri, din perspectiva diversității media, a emiterii de programe locale și regionale sau ca urmare a acoperirii totale asigurate de DVB-T, nu poate fi justificată prin interesul public.

clienți de către operatorii de cablu din landurile federale respective. Față de aceasta, trecerea clienților de la televiziunea terestră la cablu, după desființarea televiziunii analogice terestre, a fost limitată și nu a constituit aproape deloc o compensare pentru migrația permanentă a clienților de cablu. În opinia ANGA, prin această măsură, cota de transmisie prin cablu urmează să se reducă, deși există deja o foarte puternică concurență cu operatorii de satelit și în bandă largă (respectiv IPTV), precum și între diferiții operatori de cablu. ANGA pune sub semnul întrebării, de asemenea, transparența rezultatelor procedurii privind alocarea licențelor de radiodifuziune și de rețea. În ceea privește acordarea licențelor de radiodifuziune, asociația susține că procedura i-a favorizat pe emițătorii care emiteau deja programe analogice (ProSiebenSat.1 și RTL Group), prin faptul că acestora li s-au alocat multiplexuri întregi, care se folosesc și la transmisia de programe pe care aceștia nu le transmiseseră analogic. La acordarea licențelor de rețea, potrivit ANGA, era clar de la început că licențele vor fi acordate radiodifuzorilor ARD și operatorului de rețea T-Systems. Organizația afirmă că, prin subvenții, s-a favorizat întreprinderea Deutsche Telekom, ceea ce duce la denaturarea concurenței nu numai în sectorul radiodifuziunii, ci și în domeniul comunicației electronice, întrucât Deutsche Telekom a asociat oferta de DVB-T a filialei ei T-Systems cu ofertele de bandă largă pentru proprii săi clienți. În concluzie, ANGA aduce argumentul că pentru finanțarea DVB-T există alte alternative, care respectă regulile pieței, cum ar fi codarea programelor și creșterea taxelor de utilizare.

(49) Cel mai mare operator de cablu în bandă largă din RNV, *ish* NRW GmbH, a prezentat opinii asemănătoare cu ANGA și a împărtășit în mare măsură punctul de vedere al Comisiei, exprimat în decizia de inițiere a procedurii. În observațiile sale, *ish* afirmă că a suferit o pierdere serioasă de clienți (aproximativ 500 000, în anul 2005), ca urmare a introducerii DVB-T, în principal din cauza comparației dintre cablul cu abonament plătit și recepționarea „gratuită" (subvenționată) a DVB-T ([41]). Această pierdere de clienți nu a fost compensată prin creșterea mică de clienți, ca urmare a renunțării la transmisia analogică terestră. Potrivit *ish,* numărul clienților a putut fi stabilizat numai prin investiții mari în modernizarea infrastructurii de cablu și înnoirea structurii produselor. Scopul subvențiilor ar fi, după opinia sa, obținerea unei tehnologii a cărei rentabilitate este îndoielnică și care poate fi finanțată cu alte mijloace cum ar fi codarea sau taxele de utilizare. Ca și ANGA, *ish* consideră că măsura va întări și poziția Deutsche Telekom pe piața comunicațiilor în bandă largă. În fine, *ish* susține că radiodifuzorii care transmiteau prin platformă terestră vor fi favorizați suplimentar prin sprijinul financiar direct, deși aceștia beneficiază deja de un avantaj față de operatorii de cablu, ca urmare a dispozițiilor Must-Carry din articolul 16 alineatul (2) din LMG NRW, potrivit cărora operatorii de cablu sunt obligați să emită programe difuzate terestru în propriile lor rețele, pe baza unei alocări a LfM.

(50) De asemenea, *European Satellite Operators Association* împărtășește în mare măsură punctul de vedere exprimat de Comisie în decizia de inițiere a procedurii. ESOA consideră că subvenționarea de către LfM duce la o denaturare a concurenței între diferitele platforme de transmisie. În principiu, aceasta consideră că intervenția statului pentru subvenționarea tranziției la digital trebuie să fie transparentă și justificată, nediscriminatorie și neutră din punct de vedere al tehnologiei. Subvenționarea mijloacelor terestre contribuie la eliminarea de pe piață a altor căi de transmisie. ESOA subliniază că operatorii de satelit au introdus transmisiile digitale prin satelit fără sprijinul statului și declară că folosirea sateliților, în pofida investițiilor cuprinzătoare necesare, are anumite avantaje față de mijloacele terestre (de exemplu, acoperirea, transmiterea fără întreruperi, costuri mici de infrastructură).

V. **OBSERVAȚIILE PREZENTATE DE REPUBLICA FEDERALĂ GERMANIA**

(51) Germania consideră că prin această măsură nu este vorba de un ajutor de stat. De asemenea, este de părere că măsura, chiar dacă prezintă elemente de ajutor, este compatibilă cu piața comună. Pe lângă explicații mai exacte pentru încadrarea și compatibilitatea măsurii, în considerentele scrise au fost expuse și argumente generale privind politica și competența Comisiei, conform dispozițiilor privind ajutoarele.

([41]) Potrivit *ish,* televiziunea ce putea fi recepționată „gratuit" prin DVB-T a oferit un argument important în campania de promovare a autorităților pentru introducerea DVB-T, prin care clienții au fost convinși să treacă de la cablu la DVB-T.

(52) În principiu, Germania este de părere că Comisia nu are dreptul de a se amesteca în decizia politică la nivel de federație și de landuri în favoarea obținerii și digitalizării platformei terestre. În opinia sa, Comisia nu are competența de a judeca, în locul autorităților statelor membre, dacă ar fi fost mai adecvate alte măsuri. Germania nu consideră că cerința neutralității privind tehnologia ar constitui un criteriu potrivit pentru aprecierea compatibilității măsurilor de ajutor din domeniul televiziunii digitale. Se pune întrebarea dacă punctul de vedere al Comisiei și durata investigației privind măsura contestată este în concordanță cu efortul declarat al Comisiei de a sprijini digitalizarea. În expunere se obiectează că deciziile Comisiei, în special cele privind motivele pentru aprecierea compatibilității, nu ar fi coerente. Ajutoarele din decizia definitivă privind măsura din Berlin-Brandenburg nu ar fi aplicabile în acest caz și nu ar oferi autorităților de resort suficiente indicii asupra măsurilor compatibile cu piața comună care au contribuit la menținerea platformei terestre.

(53) În ceea ce privește încadrarea acestei măsuri, Germania afirmă în mod repetat că plățile avute în vedere ar servi drept compensație pentru o prestație de servicii în interesul economic comun și că se îndeplinesc criteriile de la Altmark. De asemenea, Germania afirmă că măsura nu denaturează concurența dintre radiodifuzori sau între diferitele platforme de transmisie. Se subliniază că procedurile pentru acordarea licențelor de radiodifuziune de către LfM, ca și cele pentru acordarea licențelor de rețea de către RegTP sunt transparente și sunt conforme în toate privințele cu legislația națională în vigoare. Deși subvenționarea nu este menționată în anunțul pentru licitația licențelor de radiodifuziune, conform Acordului de cooperare din 20 octombrie 2003, Germania afirmă că toți competitorii au știut de măsura de subvenționare avută în vedere.

(54) În răspunsul la observațiile prezentate de către branșa operatorilor de cablu, Germania contestă pretinsa pierdere de clienți a operatorilor de cablu și pune sub semnul întrebării datele prezentate de *ish*. Potrivit Germaniei, o migrare a clienților de cablu, chiar dacă ar fi avut loc, nu ar trebui neapărat pusă pe seama introducerii DVB-T. În acest context, Germania arată că în anii '80 rețelele de cablu în bandă largă au fost dezvoltate cu sprijin de stat și transmisia prin cablu, de asemenea, a fost favorizată juridic (regulamentul privind costurile de închiriere suplimentare). Germania susține îndeosebi că întreaga abordare urmărită este neutră din punct de vedere tehnologic și, dacă este cazul, există și disponibilitatea de a subvenționa digitalizarea cablului.

(55) Având în vedere cotele mari de piață ale cablului și satelitului, Germania consideră că nu există riscul de a-i îndepărta pe emițători de aceste platforme ca urmare a introducerii DVB-T sau de a influența opțiunea clienților. Poziția pe piață a operatorilor de cablu și satelit nu este afectată de această măsură, ci mai curând ea va exercita o presiune concurențială pozitivă, prin care va fi impulsionată și digitalizarea acestor platforme. În observații este exprimată îndeosebi îndoiala că satelitul, cablul și mijloacele terestre ar face parte din una și aceeași piață, având în vedere deosebirile tehnologice mari dintre ele și costurile ce apar la trecerea de la una dintre aceste căi de transmisie la alta. Potrivit Germaniei, televiziunea terestră nu se află în competiție directă cu televiziunea prin cablu și satelit, ci are mai curând un caracter complementar acestora.

(56) Germania nu consideră că măsura ar favoriza indirect operatorul de rețea T-Systems. Posibilul avantaj care ar putea rezulta prin subvenție pentru acest operator de rețea nu este demonstrabil și nici cuantificabil și nu este suficient pentru a califica T-Systems drept favorizat indirect, din punctul de vedere al legislației privind ajutoarele. Germania afirmă că utilizarea garantată a rețelei nu rezultă din măsură, ci din acordarea licențelor de radiodifuziune. Prin măsura respectivă, T-Systems nu este pus neapărat în situația de a pretinde remunerații mai mari sau de a obține venituri mai mari. În ceea ce privește efectele măsurii asupra schimbului comercial dintre statele membre, Germania consideră că nu este suficient ca radiodifuzorii și operatorii de rețea să se afle într-o concurență internațională pentru a afecta schimburile comerciale dintre statele membre.

(57) Chiar dacă măsura este considerată ajutor de stat, ea trebuie să fie declarată drept compatibilă cu piața comună în conformitate cu articolul 86 alineatul (2), articolul 87 alineatul (3) litera (c) sau (b) din Tratatul CE. Germania reafirmă că în cazul introducerii televiziunii digitale terestre este vorba de un proiect de interes economic comun. Această sarcină a fost transmisă radiodifuzorilor privați prin alocarea de capacități de transmisie DVB-T.

(58) Prin trimitere la articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, Germania afirmă că Comisia nu a ținut seama în suficientă măsură de aspectele pozitive ale introducerii DVB-T. În special, Comisia nu a ținut seama de contribuția DVB-T la diversitatea media, de capacitatea platformei terestre de a emite programe regionale și locale, de potențialul inovator al DVB-T (în primul rând, pentru recepționarea pe terminale mobile), precum și de contribuția măsurii la acoperirea DVB-T în zonele rurale și izolate. De asemenea, Comisia nu a luat în considerare sporirea eficienței obținută de LfM prin subvenționarea unei tranziții rapide și coordonarea acestui proces cu landurile nord-germane. Faptul că în alte zone din RNV, DVB-T este introdusă fără participarea radiodifuzorilor privați, relevă că operatorii privați nu sunt interesați să participe la această platformă fără stimulente suplimentare. În principiu, Germania consideră că măsura este în concordanță cu comunicarea Comisiei privind tranziția de la radiodifuziunea analogică la cea digitală ([42]) (denumită în continuare „Comunicarea privind tranziția la digital"). Potrivit Germaniei, subvenționarea servește depășirii dificultăților menționate în comunicare și oferă parțial o compensație pentru costurile mari ale tranziției, care trebuie plătite pe termen scurt și la care comunicarea face de asemenea referire.

(59) De asemenea, Germania consideră că, în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE, Comisia ar trebui să verifice compatibilitatea măsurii, întrucât măsura constituie un proiect important de interes european comun. Acest lucru rezultă din Comunicarea privind tranziția la digital și din avantajele economice, sociale și politice considerabile ale digitalizării.

VI. **EVALUAREA MĂSURII**

1. *EXISTENȚA UNUI AJUTOR DE STAT ÎN SENSUL ARTICOLULUI 87 ALINEATUL (1) DIN TRATATUL CE*

(60) Comisia a verificat dacă măsura poate fi caracterizată drept ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, potrivit căruia „sunt incompatibile cu piața comună ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau sectoare de producție, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre". Pentru a fi considerate ajutoare de stat trebuie să fie îndeplinite următoarele condiții:

(a) măsura trebuie să fie garantată prin intermediul resurselor de stat și să fie în responsabilitatea statului;

(b) aceasta trebuie să ofere un avantaj economic întreprinderilor vizate;

(c) avantajul trebuie să fie selectiv și să denatureze concurența sau să amenințe că o denaturează;

(d) măsura afectează schimburile comerciale dintre statele membre.

1.1. MĂSURĂ ÎN RESPONSABILITATEA STATULUI PRIN INTERMEDIUL RESURSELOR DE STAT

(61) Potrivit jurisprudenței în materie a Curții de Justiție a Comunităților Europene, pentru a putea fi considerate drept ajutoare în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, avantajele trebuie să fie în primul rând acordate direct sau indirect din resursele de stat și în al doilea rând să fie în responsabilitatea statului ([43]). Se face o diferență între ajutoarele de stat și cele din resurse de stat pentru ca în definiția ([44]) ajutoarelor să nu fie cuprinse doar ajutoarele acordate direct de către stat, ci și ajutoarele instituțiilor publice sau private care au fost destinate sau instituite pentru aceasta de stat. Nu este permis din punctul de vedere al legislației comunitare ca dispozițiile privind ajutoarele de stat să fie ocolite prin faptul că se creează instituții independente cărora li se transferă distribuirea ajutoarelor ([45]).

([42]) COM(2003) 541 final, a se compara cu nota de subsol 9.
([43]) Hotărârea din 15 iulie 2004, cauza C-345/02, Pearle și alții, Rec., p. I-7139, punctul 35 cu trimitere la Hotărârea din 21 martie 1991, cauza C-303/88, Italia/Comisie, Rec., p. I-1433, punctul 11 și Hotărârea din 16 mai 2002, cauza C-482/99, Franța/Comisie (Stardust Marine), Rec., p. I-4379, punctul 24.
([44]) Cauza C-345/02, Pearle și alții, Rec. 2004, p. I-7139, punctul 34 cu trimitere la Hotărârea din 13 martie 2001, cauza C-379/98, PreussenElektra AG, punctul 58; a se vedea și Hotărârea din 17 martie 1993, cauzele conexate C-72/91 și C-73/91, Sloman Neptun Schiffahrt AG, Rec., p. I-887, punctul 19.
([45]) Cauza C-482/99, Franța/Comisie, Stardust Marine, Rec. 2002, p. I-4379, punctul 23.

(62) Germania argumentează în procedură că subvenția nu este acordată din resurse de stat, deoarece ea va fi acoperită din taxele radio-TV colectate de la telespectatorii individuali și prin aceasta nu reprezintă nici un fel de povară asupra bugetului de stat. Această interpretare rezultă din hotărârile Curții în cauzele PreussenElektra ([46]), Sloman Neptun ([47]) și Pearle și alții ([48]).

(63) Germania nu contestă că LfM este o instituție creată de stat care se conformează serviciilor publice și că subvenția este acordată din resursele sale. LfM este o instituție publică cu personalitate juridică, înființată conform legii privind media din landul RNV. Această lege stabilește organigrama LfM și indică serviciile sale publice multiple în administrarea radiodifuzării și a frecvențelor. LfM este supus controlului legalității de către guvernul landului Renania de Nord-Vestfalia ([49]). Bilanțul anual este auditat de Curtea de Conturi a landului ([50]). Serviciile publice relevante pentru această cauză și subvenționarea infrastructurii tehnice de radiodifuziune și a proiectelor noilor tehnici de transmitere de radiodifuziune sunt consemnate de Tratatul de stat privind radiodifuziunea ([51]). În afară de aceasta, în LMG NRW este consemnat în mod expres că LfM sprijină și asistă tranziția de la analogic la digital ([52]). De aceea, LfM trebuie considerat o instituție publică creată de stat în interesul binelui general.

(64) Subvenția prevăzută prin măsura contestată reprezintă în mod cert o sarcină pentru bugetul LfM. Faptul că resursele de stat pe care le are la dispoziție LfM provin din taxele radio-TV plătite de gospodăriile particulare nu schimbă cu nimic faptul că resursele bugetare ale LfM fac parte din categoria resurselor de stat. Simplul fapt că subvențiile sunt acordate din bugetul unei instituții publice este suficient pentru a constata că este vorba de resurse de stat. În plus există obligativitatea de a plăti taxe pentru posesorii de aparate de radio și televiziune și taxele sunt percepute la fel ca și impozitele. Nivelul taxelor radio-TV este stabilit în comun de landuri, în legi corespunzătoare. După cum se arată la considerentul 32, cotele ce revin LfM din veniturile obținute din taxele radio-TV sunt stabilite în Tratatul de stat privind radiodifuziunea, în Tratatul de stat privind finanțarea radiodifuziunii și în LMG NRW. Taxele radio-TV sunt astfel un impozit legal controlat de stat și trebuie interpretate ca resurse de stat ([53]).

(65) Având în vedere aceste considerente și în conformitate cu jurisprudența consacrată din domeniul contribuțiilor similare impozitelor ([54]), Comisia consideră că măsura aflată în discuție este acordată din resurse de stat. Această constatare este în concordanță cu jurisprudența Curții de Justiție, la care face referire Germania. În cauzele la care se referă Germania este vorba de diferite tipuri de măsuri prin care nu se obțineau nici un fel de avantaje care să rezulte din resursele instituțiilor publice.

(66) Germania a subliniat în special că măsura contestată nu intră în responsabilitatea statului. Cu referire la cauzele *Stardust Marine* ([55]) și *Pearle u. a* ([56]), Germania pretinde că numai faptul că LfM este o instituție publică sub supravegherea statului nu înseamnă că măsura intră în responsabilitatea statului. Ca urmare a distanțării de stat a LfM conform legislației germane, statul nu are nicio putere asupra măsurii în discuție.

([46]) Cauza C-379/98, PreussenElektra, Rec. 2001, p. I-2099.
([47]) Cauzele conexate C-72/91 și C-73/91, Sloman Neptun c. Bodo Ziesner, Rec. 1993, p. I-887.
([48]) Cauza C-345/02, Pearle și alții, Rec. 2004, p. I-7139.
([49]) Legea privind media din Renania de Nord-Vestfalia, articolul 117.
([50]) Legea privind media din Renania de Nord-Vestfalia, articolul 113 și articolul 114.
([51]) Tratatul de stat privind radiodifuziunea, articolul 40 alineatele (1) și (2).
([52]) Legea privind media din landul Renania de Nord-Vestfalia, articolul 27 alineatul (1).
([53]) Decizia Comisiei în cauza E 3/05 *Finanzierung des öffentlichen Rundfunks in Deutschland* [„Finanțarea radiodifuziunii publice în Germania"] (JO C 185, 8.8.2007, p. 1).
([54]) A se vedea, de exemplu, Hotărârea din 2 iulie 1974, cauza 173/73, Italia/Comisie, Rec., p. 709. În această hotărâre, Curtea de Justiție a constatat că resursele folosite pentru o măsură, chiar dacă aceasta este efectuată și administrată de alte instituții decât autoritățile de stat trebuie caracterizate drept resurse de stat, dacă măsura este finanțată prin taxe prevăzute prin lege (de exemplu, taxe similare impozitelor) și apoi este distribuită pe baza dreptului constituțional.
([55]) A se vedea nota de subsol 45.
([56]) A se vedea nota de subsol 46.

(67) Comisia consideră că această independență a LfM în temeiul legislației germane nu influențează în ciciun fel faptul că măsura trebuie considerată din punct de vedere a legislației privind ajutoarele ca fiind de competența statului. Din informațiile prezentate de Germania rezultă că măsura este acordată de LfM în cadrul serviciilor sale publice, în conformitate cu RStV și LMG NRW. Deși, potrivit dispozițiilor, LfM i s-a acordat un anumit grad de autonomie pentru protecția independenței radiodifuziunii, spațiul de manevră în domeniul resurselor ce îi stau la dispoziție este, potrivit aprecierii sale, redus.

(68) Indiferent de autonomia LfM, este vorba – așa cum s-a mai arătat – de o instituție publică a cărei activitate este dirijată în mod clar de principiile ordinii publice. Acordarea de ajutoare nerambursabile, intenționată în cadrul acestei măsuri, către radiodifuzorii privați, fără beneficii economice directe pentru LfM, nu poate fi susținută cu argumente economice. În opinia Comisiei, responsabilitatea pentru subvenția acordată de LfM revine statului tocmai datorită acestor împrejurări. Hotărârile Curții de Justiție la care face referire Germania se referă la alte situații (contribuții în scopuri pur industriale în cazul Pearle și alții și întreprinderi publice care urmăresc activități industriale, în cazul Stardust Marine) și nu sunt adecvate pentru susținerea punctului de vedere german.

(69) Pe baza situației prezentate, Comisia consideră că măsura aflată în discuție este acordată din resurse de stat și intră în responsabilitatea statului.

1.2. AVANTAJE ECONOMICE PENTRU ÎNTREPRINDERI

(70) Pentru a fi caracterizată drept ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, o măsură trebuie să favorizeze una sau mai multe întreprinderi. În decizia de inițiere a procedurii, Comisia avansează opinia provizorie că măsura pare să avantajeze atât pe radiodifuzorii privați, care primesc subvenția în calitate de favorizați direct, cât și indirect pe operatorul rețelei DVB-T pentru radiodifuzorii privați, T-Systems. Germania susține că măsura nu favorizează direct radiodifuzorii privați și nici indirect operatorul de cablu.

Favorizarea radiodifuzorilor privați

(71) Germania consideră că subvenționarea nu reprezintă un avantaj economic pentru radiodifuzorii privați, sprijiniți potrivit acestei măsuri. În primul rând nu este vorba de un avantaj deoarece radiodifuzorii nu au obținut decât o compensație pentru riscurile economice legate de participarea lor la introducerea DVB-T. În al doilea rând, măsura cuprinde exclusiv „costurile suplimentare" care au apărut prin radiodifuziunea digitală terestră în comparație cu emisia analogică.

(72) Din informațiile prezentate de Germania rezultă că prin această măsură sunt subvenționate remunerațiile de transmisie plătite de radiodifuzori către operatorii de rețea. Aceste costuri fac parte din cheltuielile de funcționare ale radiodifuzorilor. Prin faptul că măsura oferă o compensație pentru o parte a remunerațiilor, radiodifuzorii sunt scutiți de cheltuieli care fac parte din cheltuielile lor de funcționare normale. De aceea, Comisia este de părere că subvenția publică avută în vedere – indiferent dacă este avută în vedere o compensație pentru „riscurile economice" sau pentru „cheltuielile suplimentare" – creează un avantaj economic celor favorizați.

(73) Comisia constată că, în pofida argumentului Germaniei, măsura nu poate fi considerată drept un mijloc de acoperire a „costurilor suplimentare" reale ale emițătorilor, ca urmare a DVB-T. În plus, nu a fost adusă nicio dovadă că acest argument este valabil și pentru radiodifuzorii care anterior nu și-au emis programul printr-o platformă analogică terestră și în cazul cărora nu apar nici un fel de cheltuieli pentru transmisia analogică terestră în RNV. În cazul acestor emițători nu a fost efectuată nicio analiză a costurilor și Germania nu a prezentat nicio justificare pentru cota remunerațiilor care cad sub incidența măsurii.

(74) De altfel, din metoda de calcul pe care Germania a folosit-o în cazul radiodifuzorilor privați, care anterior au emis programe prin platforma analogică terestră, nu rezultă costurile suplimentare reale pentru tranziția la transmisia digitală terestră. Într-o comparație după locuri de program, remunerațiile de transmisie pentru DVB-T sunt efectiv mai mici decât cele pentru transmisia analogică. Pretinsele „costuri suplimentare" apar exclusiv prin numărul mai mare de programe care sunt transmise de acești emițători (a se vedea tabelul 4, Prezentare generală a nivelului remunerațiilor de transmisie în RNV și subvențiile avute în vedere).

Tabelul 4

Prezentare generală a nivelului remunerațiilor de transmisie în RNV și subvențiile avute în vedere – toate remunerațiile în EUR

Radiodifuzori/ Programe	Remunerații de transmisie pe an		Diferența totală remunerații de transmisie digitală/ analogică, pe an ([57])	Subvenția medie avută în vedere, pe an ([58])	Intensitatea medie a ajutorului
	analogică ([59])	digitală ([60])			
RTL	1 351 640	675 000	– 676 640		
VOX	783 663	675 000	– 108 663		
RTL2	lipsă date	675 000	*675 000*		
SUPER RTL	lipsă date	675 000	*675 000*		
RTL în total	2 135 303	2 700 000	564 697	0	0
SAT 1	722 789	675 000	– 47 789		
Pro 7	lipsă date	675 000	*675 000*		
N 24	lipsă date	675 000	*675 000*		
Kabel 1	lipsă date	675 000	*675 000*		
Total P7Sat1	722 789	2 700 000	1 977 211	550 000	28 %
Terra Nova	lipsă date	675 000	lipsă date	202 500	30 %
Eurosport	lipsă date	675 000	lipsă date	202 500	30 %
CNN	lipsă date	675 000	lipsă date	202 500	30 %
VIVA	lipsă date	675 000	lipsă date	202 500	30 %

(75) În al treilea rând, Germania a susținut că subvențiile reprezintă o compensație pentru acei radiodifuzori care înainte de expirarea licențelor lor analogice au renunțat la acestea pentru a înlesni introducerea DVB-T. Comisia constată că acest argument nu este adecvat pentru radiodifuzorii care anterior nu fuseseră reprezentați pe platforma analogică și astfel nu dețineau licențe corespunzătoare.

([57]) Cum se arată la considerentul 74, tabelul indică faptul că această comparație făcută de Germania între costurile pentru transmisia analogică și cea digitală nu este obiectivă, fiindcă numărul crescut de programe prin care apar cheltuieli suplimentare nu este avut în vedere. Astfel, ProSiebenSat.1 era reprezentat pe platforma analogică numai cu un program (Sat1), în timp ce emițătorul de pe platforma digitală oferă patru programe. Din tabel reiese clar că remunerațiile de transmisie pentru programul Sat1 sunt mai mici pe platforma digitală decât pe platforma analogică. Remunerațiile diferite de transmisie pentru programele RTL Group și ProSiebenSat.1, care în tabel sunt scrise cu cursive, au fost prezentate pentru a arăta toate elementele plăților totale ale celor două conglomerate de radiodifuziune, care – spre deosebire de alți radiodifuzori privați – erau deja reprezentați pe platforme analogice.

([58]) A se vedea tabelele 2 și 3 pentru sumele anuale. Aceste cifre se bazează pe costuri estimative; landul RNV efectuează noi calcule pe baza costurilor reale.

([59]) Programele care sunt marcate în această rubrică cu „lipsă date" nu au fost emise analogic.

([60]) Este vorba aici de remunerații de transmisie estimative și nu de cele reale.

(76) În ceea ce îi privește pe radiodifuzorii care transmiteau prin platformă analogică, mai declara Germania în expunerea sa, existența unei licențe și perioada cât aceasta mai este valabilă nu au nicio influență asupra sumei subvenției, deoarece dezavantajele economice provocate prin renunțarea la capacitățile de transmisie analogică nu pot fi determinate exact, după părerea sa. Dimpotrivă, potrivit Germaniei, renunțarea prematură la licențele analogice a fost luată în considerare la alocarea multiplexurilor digitale ofertanților respectivi de radiodifuziune ([61]). Pe această bază, atât RTL Group, care până acum emitea prin două programe analogice terestre cât și ProSiebenSat.1, care emitea un program prin platformă analogică terestră, au primit câte o licență pentru patru locuri de program. Deoarece subvenția nu este legată de renunțarea la licențe rezultă și din aceasta că, potrivit metodei de calcul dată de Germania, numai ProSiebenSat.1 este calificat să primească subvenție. De aceea, Comisia consideră că măsura nu poate fi considerată drept compensație pentru valoarea economică a perioadei care a mai rămas din licențele analogice la care RTL Television, VOX/DTCP și Sat1 au renunțat.

(77) Referitor la luarea de poziție a ProSiebenSat.1 în cauza Berlin-Brandenburg ([62]), Germania susține, în considerentele ei cu privire la inițierea procedurii formale de investigare, că radiodifuzorii privați, în sensul deciziei Comisiei de inițiere a procedurii, ar fi transmis oricum operatorului de rețea T-Systems orice avantaj economic creat prin subvenție sub forma remunerațiilor de transmisie.

(78) Acest argument se află, după părerea Comisiei, în contradicție cu alte aprecieri ale Germaniei referitoare la existența unui avantaj economic și nu a fost detaliat de către Germania. Cum s-a arătat la considerentele 80 și 88, Comisia consideră că operatorul de rețea T-Systems ar putea să obțină un avantaj indirect prin această măsură. Totuși, de aici nu se poate trage concluzia că este asigurată o transmitere completă a avantajului economic de care radiodifuzorii se bucură prin subvenționarea directă a cheltuielilor lor de funcționare, care și așa trebuie plătite. De aceea, Comisia trebuie să respingă și acest argument.

(79) Comisia constată îndeosebi că procedurile descrise la considerentele 24 și 28 pentru acordarea licențelor de radiodifuziune nu s-au dovedit adecvate pentru a elimina sau măcar a diminua avantajul economic acordat radiodifuzorilor privați. Anunțul de licitație nu conține nicio indicație privind subvenția. În acordul de principiu din 20 octombrie 2003 dintre LfM, radiodifuzorii publici și radiodifuzorii privați care utilizau platforma analogică, posibilele măsuri de subvenționare sunt amintite doar indirect, fără să se dea alte amănunte. Emițătorii nu au avut astfel posibilitatea de a își da seama de mărimea subvenției la prezentarea cererilor de licență.

Favorizarea operatorului de cablu

(80) Germania susține că operatorul de rețea T-Systems nu este favorizat indirect din subvenționarea emițătorilor de radiodifuziune privați. Conceptul de întreprindere favorizată indirect poate fi folosit numai în cazuri excepționale. Făcând trimitere la hotărârile Curții de Justiție în procesele Germania/Comisie ([63]) și Țările de Jos/Comisie ([64]), Germania consideră că întreprinderile participante, din punct de vedere al legislației privind ajutoarele, pot fi considerate drept favorizate indirect dacă se bucură de un avantaj care rezultă automat din măsura respectivă. Germania afirmă, în continuare, că conceptul de întreprindere favorizată indirect poate fi aplicat numai dacă avantajul – spre deosebire de cazul în speță – este demonstrabil și cuantificabil.

(81) Având în vedere circumstanțele cazului de față, argumentează Germania, operatorul de rețea T-Systems nu poate pretinde necondiționat, pe baza măsurii, remunerații de transmisie mai mari din partea radiodifuzorilor. Potrivit Germaniei, mărimea remunerațiilor de transmisie depinde de mai mulți factori. În plus, în ultimul timp, orice utilizare abuzivă în contextul remunerațiilor de transmisie este sancționată de Autoritatea de reglementare (BNetzA, anterior RegTP). În legătură cu argumentul prezentat privind favorizarea radiodifuzorilor, Germania argumentează în continuare că aceștia nu ar fi avut nici un interes să plătească remunerații de transmisie peste prețul pieței, deoarece ei au obținut numai o compensație pentru „costurile suplimentare”.

(82) Germania contestă în special faptul că măsura garantează anumite venituri operatorului T-Systems. Aceste „venituri garantate” ar rezulta din folosirea infrastructurii și se explică prin alocarea licențelor de radiodifuziune și nu prin subvenție. Chiar dacă utilizarea rețelei ar crește în realitate prin această măsură, eventualele creșteri de venituri ar fi diminuate prin costurile suplimentare pentru serviciile de rețea asigurate de T-Systems.

([61]) Scrisoarea Germaniei din 25 aprilie 2005.

([62]) În observațiile prezentate de Germania se vorbește despre aceeași situație, descrisă și de ProSiebenSat1 în cauza Bavaria (a se compara cu nota de subsol 4).

([63]) Hotărârea din 19 decembrie 2000, cauza C-156/98, Germania/Comisie, Rec., p. I-6857.

([64]) Hotărârea din 13 iunie 2002, cauza C-382/99, Țările de Jos/Comisie, Rec., p. I-5163.

(83) Contrar argumentației Germaniei, Comisia consideră că T-Systems ar putea fi favorizat indirect datorită acestei măsuri, deoarece remunerațiile de transmisie încasate de T-Systems de la radiodifuzori vor fi prin aceasta majorate, acest avantaj depinzând de utilizarea platformei DVB-T și astfel având loc în mod voit o subvenționare a platformei utilizate de T-Systems.

(84) Comisia nu poate accepta interpretarea restrictivă a concepției prezentate de Germania privind favorizarea indirectă. În ambele hotărâri la care face referire Germania, Curtea de Justiție a confirmat etichetarea întreprinderilor ca fiind favorizate indirect. În cauza Germania/Comisie, Curtea de Justiție a apreciat că faptul că avantajul indirect, fiind determinat de deciziile autonome ale celor direct favorizați, nu exclude legătura dintre măsură și avantajul indirect acordat, această legătură rezultând din modificarea condițiilor de piață provocată de această măsură ([65]). Ca urmare a faptului că ajutorul nu a fost încă acordat în cazul de față, avantajul indirect pe care l-ar putea obține T-Systems din această măsură nu este de fapt cuantificabil. Comisia nu este însă obligată să cuantifice exact avantajul pentru a putea constata, potrivit legislației privind ajutoarele, existența unui avantaj economic în favoarea unei întreprinderi.

(85) În cazul de față, Comisia consideră că subvenționarea remunerațiilor de transmisie ce trebuie plătite de radiodifuzori conduce la condiții de utilizare modificate în rândul emițătorilor și că aceștia pot plăti, în cele din urmă, remunerații de transmisie mai mari din această cauză. Așa cum se arată la considerentele 73 și 74, subvenția nu este adecvată pentru acoperirea costurilor suplimentare reale provocate emițătorilor de radiodifuziune privați prin introducerea DVB-T. Deși mărimea remunerațiilor de transmisie depinde de mai mulți factori, problema dacă radiodifuzorii privați pot suporta costuri mai mari este fără îndoială unul din considerentele economice fundamentale ce îi preocupă pe operatorii de rețea în stabilirea remunerațiilor de transmisie. Potrivit Legii telecomunicațiilor, BNetzA este împuternicită să stabilească remunerații de transmisie numai dacă s-a constatat că operatorul are o putere pe piață semnificativă. Cum s-a arătat la considerentul 36, BnetzA nu a caracterizat până acum întreprinderea T-Systems ca fiind un operator de rețea cu putere semnificativă pe piață. Ca urmare a acestui fapt, T-Systems poate să-și stabilească în continuare singur mărimea remunerației pentru transmisii DVB-T pentru radiodifuzorii privați.

(86) În ceea ce privește argumentul că „veniturile garantate" ale T-Systems rezultă din alocarea licențelor și nu din măsură, Comisia recunoaște că interesul radiodifuzorilor privați de a fi prezenți pe platformă și disponibilitatea lor de a suporta costurile legate de aceasta se poate vedea deja din numărul mare de cereri de licențe. Comisia consideră totuși și că o subvenționare a unei părți a costurilor de operare pe o perioadă de cinci ani sporește disponibilitatea de a suporta costuri și mai mari pentru a continua să fie prezenți pe platformă. De aceea, măsura ar putea să aibă drept rezultat venituri suplimentare pentru T-Systems, prin remunerațiile de transmisie ce îi revin din partea emițătorilor privați. Nu se poate pleca de premisa că aceste venituri se duc în serviciile de rețea prestate drept contraserviciu și că operatorii de rețea care activează în condiții de piață nu obțin nici un beneficiu.

(87) Având în vedere situația descrisă, Comisia este de părere că T-Systems ar putea obține prin măsura de subvenționare un avantaj indirect. Prin subvenționarea de către stat a remunerațiilor de transmisie, T-Systems ar putea obține venituri mai mari decât fără aceste ajutoare.

(88) Comisia constată în continuare că procedura RegTP de acordare a licențelor de rețea nu poate fi considerată drept adecvată pentru a elimina sau măcar pentru a reduce avantajul indirect care ar putea fi creat prin această măsură operatorului de rețea T-Systems. În cadrul procedurii respective nu s-a făcut aluzie la măsura de subvenționare avută în vedere de LfM. De aceea, T-Systems nu putea lua în calcul posibilitatea unei asemenea subvenționări în favoarea radiodifuzorilor privați la cererile acestora de licențe de rețea. În plus trebuie să se plece de la premisa că T-Systems, în calitatea de operator și proprietar principal de rețea analogică terestră în Germania, are un avantaj concurențial la acordarea licențelor de rețea, față de noii participanți pe piață. În cursul unei proceduri din anul 2002, întreprinderii i-a fost acordată deja o licență pentru utilizarea unui multiplex de DVB-T, la nivel federal. De asemenea, între termenul de acordare din procedura de repartizare a frecvențelor (17 martie 2004) și începerea operării DVB-T (24 mai 2004) a existat numai o perioadă de circa două luni, astfel încât noilor participanți potențiali pe piață le-a rămas numai puțin timp pentru a construi o rețea care să poată începe într-adevăr transmisia DVB-T la termenul prevăzut.

Aplicabilitatea hotărârii în cauza Altmark

(89) Pentru a argumenta că, în cazul plăților avute în vedere nu este vorba de ajutoare de stat, ci mai curând de un proiect de interes economic comun, Germania face referire în expunerea sa și la hotărârea în cauza *Altmark* ([66]). Potrivit acestei hotărâri, compensația

([65]) Cauza C-156/98, Germania/Comisie, Rec. 2000, p. I-6857, punctul 27.

([66]) Hotărârea din 24 iulie 2003, cauza C-280/00, *Altmark Trans und Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH*, Rec., p. I-7747.

pentru prestarea de servicii de interes public nu reprezintă o favorizare în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) întreprinderea favorizată are un contract de aprovizionare publică și sarcinile și îndatoririle legate de acesta sunt clar definite;

(b) parametrii compensației pentru prestarea serviciului sunt obiectivi, transparenți și stabiliți în prealabil;

(c) plata compensației nu depășește costurile nete pentru efectuarea contractului de servicii publice;

(d) pentru a ține prețurile la un nivel cât de mic posibil, în interesul general, întreprinderile care urmează să realizeze un contract de servicii publice trebuie să fie selecționate în cadrul unei licitații publice; altfel, costurile pentru realizarea serviciului de interes economic general trebuie să fie determinate pe baza unei întreprinderi medii, bine administrate.

(90) Potrivit primului criteriu *Altmark*, trebuie mai întâi verificat dacă întreprinderea favorizată are un contract de servicii publice clar definit.

(91) Germania afirmă că emiterea de programe de radiodifuziune de către radiodifuzorii privați prin intermediul mijloacelor digitale terestre reprezintă un proiect de interes economic comun și în consecință nu intră în contradicție cu comunicarea privind tranziția la digital. Din punctul de vedere al Germaniei, aspectul interesului general în domeniul televiziunii digitale terestre (DVB-T) constă în contribuția sa la transmisia programelor locale și regionale, la stimularea inovației și diversității media, precum și la concurența pe planul infrastructurii între diferite platforme de transmisie. După părerea Germaniei, acest contract de servicii publice se deduce din LMG NRW, care oferă în mod expres contractul pentru a sprijini și a asista tranziția de la transmisia analogică la cea digitală ([67]).

(92) Germania susține că prin acordarea de licențe pentru radiodifuziunea digitală terestră radiodifuzorilor privați le-a încredințat acestora un proiect de interes economic comun pe care ei s-au obligat să îl realizeze. În sistemul dual de radiodifuziune din Germania, care constă din radiodifuzori publici și radiodifuzori privați, radiodifuzorii privați respectă de asemenea interesele publice și au obligații legale în ceea ce privește programele lor. Fără sprijinul financiar din partea statului unii dintre radiodifuzorii privați (în special ProSiebenSat.1) nu ar fi participat la introducerea DVB-T în Renania de Nord-Vestfalia. O finanțare de stat insuficientă ar fi îngreunat realizarea acestui serviciu și ar fi pus în pericol existența în continuare a platformei terestre ([68]).

([67]) Articolul 27 alineatul (1) LMG NRW.

([68]) Acest argument a fost examinat mai în amănunt la considerentele 163-171.

(93) Comisia nu poate accepta argumentația Germaniei. Comisia nu contestă că digitalizarea radiodifuziunii este în interesul public. Existența obiectivelor de interes public general legate de tranziție nu este suficientă pentru ca, în acest caz specific, emisia programelor prin intermediul platformei digitale terestre din Renania de Nord-Vestfalia efectuată de radiodifuzorii privați să poată fi considerată drept un contract de servicii publice. Din faptul că radiodifuzorii privați constituie parte componentă a sistemului dual de radiodifuziune din Germania și că programele lor se conformează dispozițiilor legislației privind radiodifuziunea din Renania de Nord-Vestfalia nu se poate trage concluzia că prin emiterea programelor lor prin platforma digitală terestră au de îndeplinit un contract de servicii publice ([69]).

(94) După părerea Comisiei, dispozițiile generale privind serviciile publice ale LfM în legătură cu tranziția de la transmisia analogică la cea digitală nu conțin un contract de servicii publice clar definit al radiodifuzorilor privați. În plus, Comisia constată că în nici un document oficial cu privire la introducerea DVB-T în Renania de Nord-Vestfalia (de exemplu, acordurile cu privire la tranziție sau documentele oficiale care se referă la acordarea licențelor DVB-T) nu se face referire la conceptul de contract de servicii publice. De asemenea, condițiile pentru licențele de radiodifuziune nu conțin niciun fel de obligații speciale referitoare la îndeplinirea unui contract de servicii publice ([70]). În plus, radiodifuzorii nu sunt obligați, cum aprecia Germania, să își emită programele prin DVB-T: licențele nu pot fi returnate, după cum a arătat cazul emițătorului Terra Nova, decât prin decizia proprie a ofertantului de radiodifuziune.

(95) După cum a s-a arătat deja în decizia de inițiere a procedurii ([71]), Germania relevă evident că prin acordarea licențelor și începerea transmisiei prin rețeaua digitală terestră există ad hoc o prestare de servicii în interesul economic general. Din punctul de vedere al Comisiei, însă, în cazul transmisiei programelor lor prin rețeaua digitală terestră nu este vorba de un contract de servicii publice, ci de o ofertă comercială obișnuită a radiodifuzorilor privați.

(96) Din aceste motive, Comisia este de părere că măsura aflată în discuție sprijină o activitate de afaceri obișnuită a întreprinderilor de profil și nu trebuie să se acorde vreo compensație pentru costurile rezultate din îndeplinirea unui contract de servicii publice. Prin aceasta nu este îndeplinit primul criteriu *Altmark*.

([69]) După cum a decis Comisia în cazuri anterioare, normele legale generale nu pot fi considerate drept proiecte de interes economic comun; a se vedea în acest sens considerentul 87 din Decizia Comisiei în cazul C 2/03 *Beihilfen Dänemarks für TV2/DANMARK* [Ajutoarele Danemarcei pentru TV2/DANMARK] (JO L 85, 24.3.2006, p. 1) și considerentul 14 din Decizia 97/606/CE a Comisiei din 26 iunie 1997, în temeiul articolului 90 alineatul (3) din Tratatului CE, privind acordarea unui drept exclusiv pentru emisia de publicitate TV în Flandra (JO L 244, 6.9.1997, p. 18).

([70]) Dacă argumentele prezentate de Germania ar fi corecte, orice licență acordată pentru transmisii de radiodifuziune sau pentru realizarea de servicii de comunicații ar putea fi interpretată ca încredințare oficială a unui contract de servicii publice.

([71]) A se vedea considerentul 75 din decizia de inițiere a procedurii.

(97) În ceea ce privește al doilea criteriu *Altmark*, Comisia consideră că parametrii pretinsei compensații nu au fost stabiliți nici în prealabil, nici obiectiv și transparent. Directiva de subvenționare a DVB-T a fost emisă la 19 noiembrie 2004 (cu efect retroactiv de la 3 mai 2004), în timp ce licențele au fost alocate prin decizia din 14 mai 2004 (Decizia LfM privind alocarea DVB-T). Prin urmare, parametrii finanțării în cazul de față nu au fost stabiliți în prealabil. În plus, din decizia de alocare nu rezultă în mod clar cum se va calcula finanțarea pentru fiecare radiodifuzor, care până atunci își emitea programele prin platforma analogică. Cel puțin astfel rezultă din notificare. Prin urmare, parametrii nu au fost stabiliți în mod transparent. După părerea Comisiei, nici calcularea nu poate fi considerată drept obiectivă, deoarece la stabilirea subvenției financiare pentru fiecare radiodifuzor privat nu au fost luate în calcul nici locurile de program suplimentare pentru radiodifuzorii deja prezenți pe platforma analogică, nici veniturile suplimentare așteptate din reclamă pe baza prezenței lor pe platforma terestră (a se vedea considerentul 123). De aceea, în opinia Comisiei, nu este îndeplinit nici al doilea criteriu *Altmark*.

(98) În ceea ce privește cel de-al treilea criteriu *Altmark*, potrivit căruia nu se permite depășirea costurilor nete pentru îndeplinirea contractului de servicii publice, inclusiv un beneficiu convenabil, Germania consideră că acest criteriu se poate aplica numai în cazurile în care costurile, veniturile și un beneficiu convenabil pot fi calculate în mod efectiv. În cazurile de tipul celui de față, în care a fost acordată o finanțare inițială pentru a diminua riscurile economice ale participanților pe piață, trebuie să se decidă pe baza altor criterii dacă în cazul măsurii contestate este vorba de un ajutor de stat. Măsura în discuție ar fi redusă la minimum și ar face parte dintr-o abordare neutră a tehnologiei.

(99) În opinia Comisiei, condițiile formulate în hotărârea *Altmark* nu pot fi înlocuite prin alte considerente, cum susține Germania. Dacă sunt luate în calcul veniturile fiecărui emițător de radiodifuziune, subvenția de stat avută în vedere, așa cum s-a arătat la considerentul 97, nu are la bază nici un criteriu stabilit în mod obiectiv; în plus, subvenția nu corespunde costurilor suplimentare reale ale radiodifuzorilor privați (a se vedea considerentele 73 și 74).

(100) În ceea ce privește cel de-al patrulea criteriu *Altmark*, Comisia constată că, în lipsa unui contract de prestări de servicii publice clar definit, nu se poate determina dacă mărimea plăților compensatorii pentru îndeplinirea contractului de servicii publice corespunde costurilor unei întreprinderi medii, bine administrate. Germania nu a prezentat detalii în această privință. Subvenția acoperă o parte a remunerațiilor de transmisie care au fost stabilite de T-Systems, operatorul de rețea pentru radiodifuzorii privați. Deoarece licențele de rețea au fost alocate fără licitație, printr-o așa-numită procedură de cerere, trebuie constatat că mărimea acestor remunerații de transmisie nu a fost stabilită pe baza unei licitații publice.

(101) Din aceste motive, potrivit părerii Comisiei, în cazul de față nu a poate fi considerat îndeplinit nici unul dintre cele patru criterii *Altmark*.

1.3. SELECTIVITATEA ȘI DENATURAREA CONCURENȚEI

(102) În conformitate cu articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE, o măsură este ajutor de stat dacă este selectivă și denaturează concurența sau amenință să o denatureze. În decizia de inițiere a procedurii, Comisia avansează opinia provizorie că în cazul acestei măsuri este vorba de un ajutor sectorial, deoarece DVB-T este favorizată față de alte căi de transmisie. De asemenea, Comisia apreciază că diferitele contribuții de sprijin din partea statului ar putea duce la o denaturare a concurenței între radiodifuzorii care iau parte la DVB-T în RNV. În cursul procedurii de alocare a licențelor necesare de radiodifuziune și de rețea nu s-a dat suficientă atenție eliminării selectivității măsurii și preîntâmpinării eventualelor denaturări ale concurenței provocate de măsură.

Alocarea licențelor de radiodifuziune și de rețea

(103) Germania susține că măsura nu denaturează concurența, deoarece licențele de radiodifuziune și de rețea necesare au fost acordate printr-o procedură deschisă și transparentă, care este conformă cu legislația german corespunzătoare. În principiu, orice radiodifuzor sau operator de rețea de emisie a putut profita de subvenție, astfel încât măsura nu poate fi considerată drept selectivă.

(104) În ceea ce privește alocarea licențelor de radiodifuziune, Germania justifică luarea în considerare cu prioritate a radiodifuzorilor reprezentați pe platforma de transmisie analogică prin faptul că este vorba de o compensație pentru renunțarea la licențele lor analogice, fiind astfel o măsură necesară pentru tranziția la digital.

(105) Într-adevăr, pentru toate locurile de program DVB-T prevăzute pentru radiodifuzorii privați, LfM a aplicat o procedură deschisă pentru acordarea licențelor (a se compara considerentele de la 24 până la 28). Criteriile de selecție luau în considerare diversitatea programelor și ofertanților și, cu prioritate, pe acei radiodifuzori care anterior își emiseseră programele pe o platformă analogică-terestră. Conform acestei priorități, celor două mari familii de emițători RTL și ProSiebenSat.1 li s-au alocat multiplexuri întregi pentru un anumit număr de programe. La anunțul public au răspuns în total 21 de solicitanți de licențe, dintre care, în cele din urmă șase au fost luați în considerare.

(106) Comisia nu contestă corectitudinea procedurii de alocare a licențelor. Ea se îndoiește totuși că, din punct de vedere al legislației privind ajutoarele, nu se mai pune astfel problema selectivității măsurii în discuție. Discutabil este în primul rând faptul că, pe baza procedurii, putea fi selecționat numai un număr limitat de radiodifuzori. În cursul procedurii de selecție au fost luați în considerare cu prioritate radiodifuzorii care până atunci și-au difuzat programele analogic ([72]). În plus, pentru o subvenție în cadrul măsurii, au fost luați în considerare numai radiodifuzorii cu licență de DVB-T. În al doilea rând, alocarea licențelor s-a făcut în exclusivitate pentru transmiterea de programe de televiziune prin DVB-T.

(107) Procedura de atribuire de licențe de rețea a căzut în sarcina RegTP (a se compara considerentele 29 și 30). Ca urmare a faptului că pentru fiecare dintre cele cinci necesaruri stabilite pentru Renania de Nord-Vestfalia s-a depus numai câte o solicitare (T-Systems a concurat pentru domenii ce îi priveau pe radiodifuzorii privați și WDR pentru cele ce se refereau la instituții ale ARD), licențele au fost acordate prin așa-numita procedură de cerere, fără licitație publică.

(108) Ca și în cazul acordării licențelor de radiodifuziune, și în acest caz, Comisia este de părere că procedura pentru alocarea licențelor de rețea nu este adecvată ca, din punct de vedere al legislației privind ajutoarele, să elimine o selectivitate a măsurii. Procedura s-a referit în special la activitatea de emisie a rețelei DVB-T din Renania de Nord-Vestfalia. În plus, T-Systems, în calitate de operator de rețea de emisie terestră stabilit pe piață, s-a aflat într-o poziție deosebit de favorabilă.

Ajutoare sectoriale

(109) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia apreciază că în cazul măsurii este vorba de un ajutorul sectorial pentru transmisiile de televiziune prin DVB-T deoarece sunt prevăzute subvenții pentru radiodifuzorii care își difuzează programele digital-terestru și nu de exemplu pentru emiterea pe alte căi de transmisie.

(110) Germania reafirmă că măsura nu denaturează concurența între transmisiile prin cablu, prin satelit și prin mijloace terestre. Aceste căi de transmisie s-ar afla numai parțial în concurență reciprocă. Transmisia prin mijloace terestre ar completa transmisia prin cablul și prin satelit, deoarece, pe aceste căi, sunt deservite regiuni în care nu există televiziune prin cablu; aceasta ar face posibilă transmisia de programe regionale și locale și, în plus, ar putea fi folosită drept bază pentru a obține progrese pentru recepționarea pe terminale mobile.

(111) Germania dă de înțeles că, în condițiile unei penetrări atât de ridicate pe piață a televiziunii prin cablu și satelit și ale unei cote atât de mici de piață a mijloacelor terestre, subvenționarea DVB-T nu ar putea să dezavantajeze prea mult poziția pe piață a celorlalte căi de transmisie. Pe de o parte, potrivit Germaniei, mijloacele terestre, ca urmare a cotei lor mici de piață, nu ar fi capabile să atragă radiodifuzori de la celelalte căi de transmisie. Pe de altă parte, măsura nu ar influența nici posibilitatea de a alege a utilizatorilor, din cauza obstacolelor tehnice, juridice și financiare care apar în calea tranziției la o altă cale de transmisie. DVB-T nu va înlocui transmisia prin cablul și satelit, ci mai curând va exercita o „presiune concurențială pozitivă" asupra celorlalte căi de transmisie, va favoriza concurența pe planul infrastructurii și astfel va face să progreseze digitalizarea celorlalte platforme.

(112) În continuare, Germania ridică obiecții în legătură cu datele operatorilor de cablu privind efectele introducerii DVB-T asupra numărului clienților de cablu. Spre deosebire de datele *ish* NRW GmbH, datele existente la LfM evidențiază pierderi mai mici de clienți (81 000 de gospodării față de 147 000 de gospodării, între anii 2003 și 2006). Germania evidențiază, ca și până acum, faptul că o migrație a clienților de cablu nu ar trebui legată neapărat de introducerea DVB-T. În cazul acestei măsuri nu este vorba de o prejudiciere care vizează în mod special operatorii de cablu. Germania relevă că rețeaua de cablu în bandă largă a fost creată în anii '80 cu subvenție de stat și că operatorii de cablu profită și azi de clauze administrative (de exemplu, taxa de operare a cablului, potrivit Regulamentului privind costurile de închiriere suplimentare). Potrivit Germaniei, în ansamblu, conceptul de subvenție este neutru din punct de vedere tehnologic: dacă este nevoie, Germania ar sprijini și digitalizarea recepției pe cablu. Pentru a susține această abordare pozitivă a cablului, spune Germania, LfM a aprobat digitalizarea canalului analogic de cablu al *ish* ([73]), prin decizia din 17 februarie 2007.

(113) În opinia Comisiei, în considerentele de la considerentele 110 până la 112 nu este pus sub semnul întrebării faptul că este vorba de un ajutor sectorial, care subvenționează în mod selectiv radiodifuzorii pe rețeaua DVB-T și care poate duce la o favorizare indirectă a operatorului de rețea T-Systems. În cazul măsurii avute în vedere este vorba de subvenționarea unei activități economice bine determinate și anume a transmiterii semnalelor de radiodifuziune; prin aceasta, mijloacelor terestre li se acordă o subvenție selectivă. Subvenția este selectivă atât în ceea ce privește cererea (radiodifuzorii privați, care își difuzează programele digital-terestru), cât și oferta (adică operatorul rețelei digitale terestre T-Systems).

(114) Comisia consideră că diferitele căi de transmisie pentru semnale de radiodifuziune (cablul, satelitul, mijloacele terestre și tot mai mult și IPTV) trebuie să se afle într-o concurență reciprocă directă. În pofida punctelor lor tari și a celor slabe, diferitele platforme de transmisie

([72]) Pentru selectivitatea măsurii nu este decisiv dacă tratamentul preferențial era justificat.

([73]) Comisia nu dispune de informații din care să rezulte dacă în acest caz au fost puse la dispoziție resurse de stat.

îndeplinesc în principiu același scop și anume transmiterea de programe de radiodifuziune și sunt compatibile atât la nivelul comerțului en gros (din punctul de vedere al radiodifuzorilor privați), cât și la nivel comerțului cu amănuntul (din punctul de vedere al clienților individuali). În Germania există pe toate cele trei platforme (cablu, satelit și platforma terestră) un mare număr de programe de televiziune ce pot fi recepționate gratuit, rezultând astfel o oarecare similitudine a ofertei. Oferta actuală, totalizând 24 de programe de televiziune emise digital-terestru, este comparabilă cu oferta rețelei analogice de cablu care, ca și până acum, este calea de transmisie predominantă în Renania de Nord-Vestfalia, chiar dacă rețeaua de cablu digital capătă o importanță tot mai mare.

(115) Cota relativ redusă de piață a televiziunii terestre în comparație cu recepția prin cablu și prin satelit, în Germania în general și în Renania de Nord-Vestfalia în special, nu exclude ca diferitele platforme de transmisie să se afle în concurență reciprocă. Din cifrele avansate de operatorii de cablu rezultă că după introducerea DVB-T în Renania de Nord-Vestfalia numărul clienților de cablu s-a redus. Totodată, operatorii de cablu relevă în observațiile prezentate că numărul clienților de cablu a crescut ușor după desființarea televiziunii analogice terestre, ceea ce indică o compatibilitate între cele două căi de transmisie, din punctul de vedere al utilizatorului final. Când Germania afirmă că măsura exercită o „presiune concurențială pozitivă" asupra altor căi de transmisie și stimulează „concurența pe planul infrastructurii", rezultă implicit existența unui raport concurențial între cablu, satelit și mijloacele terestre. Faptul că rețeaua de cablu a fost subvenționată anterior de stat și operatorii de cablu se bucură de anumite avantaje în temeiul unor clauze administrative nu schimbă nimic în ceea ce privește selectivitatea și denaturarea concurenței legate de măsura pusă în discuție.

(116) Denaturarea concurenței ce rezultă din măsura în discuție ar putea avea efecte și pe alte piețe decât cea a transmisiei de televiziune. Din punctul de vedere al radiodifuzorilor, ajutorul sectorial în discuție ajută la creșterea publicului care are acces la radiodifuziunea digitală și la sporirea numărului de clienți pentru publicitate. Ca urmare a faptului că și alte medii încearcă să atragă clienții de publicitate, subvenționarea DVB-T ar putea prejudicia o serie de întreprinderi din alte ramuri ale media.

(117) În ceea ce-i privește pe operatorii de rețea de emițătoare, subvenționarea rețelei DVB-T ar putea să fie de interes și pentru noile piețe. Prin DVB-T ar putea să fie oferite servicii de Pay-TV, după cum indică cele mai recente evoluții din alte state membre, precum Italia, Franța, Suedia și Marea Britanie.

Denaturarea concurenței între radiodifuzorii de pe platforma DVB-T

(118) În decizia de inițiere a procedurii, Comisia constată că măsura ar putea denatura concurența dintre diferiții radiodifuzori care își transmit programele prin platforma DVB-T, deoarece cota remunerațiilor de transmisie subvenționate nu este la fel de mare pentru toți radiodifuzorii privați.

(119) Germania reafirmă că măsura nu denaturează concurența între radiodifuzorii privați, deoarece mărimea subvenției a fost calculată permanent după aceleași principii. Diferențele între sumele subvențiilor s-ar datora pozițiilor diferite ale radiodifuzorilor și împovărării diferite a acestora ca urmare a tranziției la digital.

(120) Cum s-a arătat la considerentele de la 34 până la 40, subvenția pentru radiodifuzorii care anterior și-au emis programele prin platforma analogică (RTL Group și ProSiebenSat.1, care dispun fiecare de patru locuri de program digitale), este altfel calculată decât pentru cei care abia au început, prin intermediul DVB-T, să transmită pe platforma terestră și cărora le-a fost distribuit un singur loc de program.

(121) Pentru aceștia din urmă, subvenția financiară corespunde în primii cinci ani, în medie, la 30 % din remunerațiile de transmisie pe fiecare loc de program, cota de subvenție scăzând anual cu 5 %, de la 40 % în primul an de funcționare până la 20 % în cel de-al cincilea an. Acest lucru este valabil pentru toți cei patru radiodifuzori privați.

(122) Pentru RTL Group și ProSiebenSat.1, subvenția este acordată pe baza diferenței dintre costurile totale pentru transmisia analogică și cea digital-terestră în Renania de Nord-Vestfalia, precum și în landurile federale din nordul Germaniei (a se vedea tabelul 3 și considerentele 35, 39 și 40). Potrivit afirmațiilor Germaniei, RTL Group nu este avut în vedere pentru subvenție deoarece creșterea costurilor totale în Renania de Nord-Vestfalia ar putea fi acoperită cu remunerațiile de transmisie economisite în alte landuri federale nord-germane pentru modul de transmisie digital. În plus, RTL nu a solicitat nicio subvenție.

(123) După părerea Comisiei, metoda de calcul a subvenției nu poate fi acceptată, deoarece costurile radiodifuzorilor pentru transmisia prin DVB-T, pe de o parte, și veniturile lor, pe de altă parte, nu sunt socotite în amănunt. Însă nici pentru radiodifuzorii care până acum și-au transmis programele prin platformă analogică, modul de calcul în discuție nu poate fi considerat, așa cum deja s-a arătat la considerentul 74, o metodă obiectivă pentru aflarea

eventualelor costuri suplimentare ale transmisiei digitale, deoarece cea mai mare parte a locurilor de program, care provoacă aceste costuri, nu sunt luate în calcul. Calculul din tabelul 3 este de asemenea arbitrar, deoarece RTL Group și ProSiebenSat.1 nu au același număr de locuri de program în Renania de Nord-Vestfalia și în Germania de Nord și din cauza acoperirilor diferite au de plătit costuri diferite. Din cifrele comunicate de Germania rezultă că în cazul de față remunerațiile de transmisie per loc de program pentru calea de transmisie digitală sunt mai mici decât pentru platforma analogică (a se vedea tabelul 4). Potrivit Germaniei, în cadrul procedurii de alocare a licențelor de radiodifuziune și a favorizării cu prioritate a participanților la platforma analogică, televiziunilor ProSiebenSat.1 și RTL li s-au putut aloca multiplexuri întregi, drept compensație pentru renunțarea la licențele lor analogice înainte de scurgerea perioadei pe care acestea au fost acordate. În plus, prin intermediul subvenției, acestea au obținut posibilitatea de a emite mai multe programe în Renania de Nord-Vestfalia, în condițiile unor costuri mai mult sau mai puțin aceleași ca în cazul radiodifuzării analogice. Germania nu a explicat până acum de ce partea de costuri acoperită de subvenție în cazul ProSiebenSat.1 este diferită de cea acoperită în cazul radiodifuzorilor care nu au participat la platforma analogică.

(124) Din aceste motive, Comisia consideră că avantajele care rezultă din acordarea licențelor de radiodifuziune pentru acei radiodifuzori care și-au emis programele până atunci prin platforma analogică și calculul care nu poate fi justificat obiectiv al subvenției duc la o denaturare a concurenței între acești ofertanți și cei care au transmis pentru prima oară pe platforma terestră prin intermediul DVB-T.

1.4. CONSECINȚE ASUPRA SCHIMBURILOR COMERCIALE

(125) În conformitate cu articolul 87 alineatul (1) din Tratatul UE, este vorba de o intervenție a statului numai dacă ajutorul de stat afectează schimburile comerciale dintre statele membre. În decizia de inițiere a procedurii, Comisia consideră că măsura ar putea afecta schimburile comerciale dintre statele membre, deoarece radiodifuzorii acționează pe plan internațional, iar operatorii de rețele de emițătoare sunt în concurență cu operatorii internaționali de cablu, cu conglomeratele media, precum și cu operatorii de satelit.

(126) Ca și până acum, Germania este de părere că măsura nu afectează schimburile comerciale dintre statele membre. Ajutorul ar fi atât de mic încât efectele lui asupra schimburilor comerciale ar fi greu sesizabile. În plus, numai din faptul că întreprinderile respective acționează pe plan internațional nu se poate trage concluzia că ar exista pericolul unor consecințe asupra schimburilor comerciale dintre statele membre. Germania ajunge mai curând la concluzia că, în ceea îi privește pe radiodifuzorii privați, nu există consecințe asupra schimburilor comerciale.

(127) Potrivit jurisprudenței relevante a tribunalelor comunitare, „un ajutor financiar de stat sau acordat din resurse de stat influențează schimburile comerciale dintre statele membre dacă întărește poziția unei întreprinderi împotriva întreprinderilor concurente în cadrul schimburilor comerciale dintre statele membre” ([74]). În plus, trebuie relevat că, potrivit jurisprudenței Curții de Justiție, volumul relativ mic al ajutorului nu exclude din start posibilitatea afectării schimburilor comerciale dintre statele membre ([75]), în special dacă în branșa în care activează întreprinderea favorizată domnește o concurență acerbă ([76]).

(128) De aceea, Comisia este de părere că măsura avută în vedere ar putea afecta schimburile comerciale dintre statele membre. După cum s-a arătat deja, măsura îi favorizează direct pe radiodifuzorii privați și ar putea, în plus, să fie legată de o favorizare indirectă a operatorului de rețea T-Systems. Atât radiodifuzorii privați, cât și operatorii de rețele de emisie concurează pe plan internațional cu alte întreprinderi. Toți radiodifuzorii privați care intră sub incidența măsurii aflate în discuție acționează pe piețele de publicitate TV și de drepturi de film și se află acolo în concurență cu alți radiodifuzori și cu întreprinderi de telecomunicații ([77]). Operatorii de rețea precum T-Systems, filială a Deutsche Telekom, concurează cu operatori de cablu și cu conglomerate media precum UPC (Liberty Media), cu operatori de satelit ca SES Astra, NSAB și Eutelsat, precum și cu alte întreprinderi care oferă servicii de infrastructură pentru radiodifuzori. Totodată, în diferite state membre, mijloacele terestre, operatorii de cablu în bandă largă și de satelit concurează între ele pentru utilizatorii finali.

(129) În opinia Comisiei, un ajutor în valoare de aproximativ 6,8 milioane EUR nu poate fi considerat drept „relativ mic”. În plus, așa cum arată jurisprudența relevantă a Curții de Justiție a Comunităților Europene și a Tribunalului de Primă Instanță, chiar și un ajutor mai mic poate afecta schimburile comerciale dintre statele membre, în special dacă există o concurență acerbă.

1.5. CONCLUZIE PRIVIND CARACTERUL DE AJUTOR AL MĂSURII

(130) Din aceste motive, Comisia ajunge la concluzia că, în cazul subvențiilor avute în vedere a fi acordate de LfM este vorba de ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE. Cei favorizați direct sunt radiodifuzorii privați, care primesc subvenția financiară. Totodată, T-Systems, operatorul multiplexurilor folosite de radiodifuzorii privați, ar putea să obțină indirect un avantaj din această măsură.

([74]) Hotărârea din 29 septembrie 2000, cauza T-55/99, Confederación Española de transporte de mercancías (CETM)/Comisie, Rec., p. II-3207.

([75]) Hotărârea din 3 martie 2005, cauza C-172/03, Heiser/Finanzamt Innsbruck, Rec., p. I-1627.

([76]) Hotărârea din 30 aprilie 1998, cauza T-214/95, Vlaams Gewest/Comisie, Rec., p. II-717.

([77]) Astfel a preluat ProSiebenSat.1, în iunie 2007, SBS Broadcasting Group. Noul concern activează în peste zece țări europene.

2. *COMPATIBILITATEA AJUTORULUI*

2.1. CONSIDERENTE GENERALE

(131) Comisia sprijină activ digitalizarea radiodifuziunii. Avantajele tranziției digitale au fost prezentate pe larg în planul de acțiune „eEurope 2005: O societate informațională pentru toți" și în cele două comunicări privind tranziția la digital ([78]). Tranziția digitală aduce mari avantaje sub forma unei utilizări mai eficiente a frecvențelor și a unor posibilități mai bune de transmisie. Acestea vor duce la servicii mai noi și mai bune, precum și la un spectru mai mare de opțiuni pentru utilizatori. În comunicarea „i2010 – O societate informațională europeană pentru creșterea economică și ocuparea forței de muncă", Comisia a evidențiat că renunțarea planificată până în 2012 la televiziunea analogică terestră va înlesni accesul la spectrul de frecvențe.

(132) Comisia este conștientă că tranziția digitală întârzie, în unele împrejurări, dacă este lăsată în totalitate pe seama forțelor pieței. De aceea, ea nu are în principiu obiecții împotriva unei intervenții a statului în acest domeniu. Autoritățile statului au diferite posibilități de a înlesni trecerea la digital și de a o stimula, de exemplu, mecanismele de coordonare, campaniile de informare, mijloacele de reglementare sau subvenția financiară. Dacă intervenția ia forma ajutorului de stat, aceasta trebuie să se conformeze dispozițiilor relevante ale Tratatului CE.

(133) În sensul poziției generale a Comisiei ca ajutoarele de stat să fie mai puține și mai bine direcționate, statele membre pot în principiu acorda ajutoare de stat pentru a elimina disfuncționalități specifice ale pieței sau pentru a asigura coeziunea socială sau regională. Totuși, în aceste cazuri trebuie să se demonstreze de fiecare dată că ajutoarele avute în vedere constituie mijloace adecvate pentru rezolvarea problemelor, că ele se limitează la nivelul minim necesar și că nu distorsionează concurența prin taxe. Totodată, comunicarea privind tranziția digitală prevede că, în anumite domenii ale digitalizării, o intervenție a statului este justificată dacă îndeplinește două condiții: în primul rând, dacă sunt în joc interese comune și în al doilea rând, în cazul disfuncționalităților pieței, cu alte cuvinte dacă doar forțele pieței nu sunt suficiente pentru atingerea obiectivelor propuse în numele interesului general. În orice caz, o intervenție a statului trebuie să se bazeze, potrivit comunicării, pe o analiză atentă a pieței.

(134) În comunicarea privind tranziția digitală, aceasta este prezentată drept o mare provocare pentru acest sector, a cărei rezolvare trebuie să aibă loc în condiții de piață. În principiu, orice rețea trebuie să ia parte la concurență prin forțele proprii. Pentru a putea respecta acest principiu, orice intervenție a statului ar trebui, pe cât posibil, să fie neutră din punct de vedere tehnologic. După cum s-a arătat, excepțiile sunt permise numai dacă măsura de stat avută în vedere servește la eliminarea unei disfuncționalități specifice ale pieței sau a unei disproporții și dacă în cazul ajutorului în discuție este vorba de un mijloc adecvat, necesar și proporțional pentru corectarea problemei respective.

(135) Este în general cunoscut faptul că anumite tipuri de disfuncționalități ale pieței pot îngreuna tranziția digitală. În plus există pericolul ca unele categorii sociale defavorizate să nu poată profita de avantajele televiziunii digitale (problema coeziunii sociale). După cum s-a arătat în Decizia Comisiei privind introducerea DVB-T în Berlin-Brandenburg, o disfuncționalitate a pieței ar putea exista, de exemplu, dacă participanții pe piață nu sunt dispuși să convină asupra unui calendar comun pentru trecerea la televiziunea digitală, deoarece ei așteaptă ca alții să facă primul pas (problema coordonării) sau dacă participanții pe piață nu țin seama de efectele pozitive ale tranziției digitale asupra societății ca întreg, deoarece ei nu obțin astfel suficiente stimulente (efecte externe pozitive).

(136) În ceea ce privește coeziunea socială, statele membre doresc să se asigure că după desființarea televiziunii analogice toți cetățenii vor avea acces la televiziunea digitală. Deoarece tranziția digitală aduce pentru utilizatori anumite costuri și cere o schimbare a obișnuințelor, statele membre vor dori să acorde ajutoare, în funcție de împrejurări, în special categoriilor sociale defavorizate, cum ar fi oamenilor mai în vârstă, gospodăriilor cu venituri mici sau locuitorilor din zone izolate.

(137) În ultimii trei ani, Comisia a verificat câteva măsuri de ajutor ale diferitelor state membre pentru subvenționarea tranziției digitale ([79]). În mai multe decizii privind ajutoarele, care s-au bazat pe comunicările privind tranziția la digital, Comisia a luat poziție față de aplicarea dispozițiilor privind ajutoarele la acest sector și a oferit indicații practice atât participanților de stat, cât și celor privați. Statele membre pot lua diferite măsuri pentru subvenționarea tranziției digitale în măsura în care acestea nu provoacă denaturări inutile între tehnologii sau întreprinderi și rămân limitate la un nivel minim necesar ([80]):

(a) teste pilot și proiecte de cercetare, de exemplu pentru verificarea tehnicilor de transmisie digitală și pentru aplicații interactive;

([78]) A se compara cu nota de subsol 9.

([79]) A se vedea, printre altele: N 622/03 *Digitalisierungsfonds* [Fonduri pentru digitalizare] – Austria, 16 martie 2005 (JO C 228, 17.9.2005, p. 12); C 25/04 *Einführung des digitalen terrestrischen Fernsehens (DVB-T) in Berlin-Brandenburg* [Introducerea televiziunii digitale terestre (DVB-T) în Berlin-Brandenburg] – Germania, 9 noiembrie 2005 (JO L 200, 22.7.2006, p. 14); NN 64/05 *Digitale Ersatzlizenzen* [Licențe digitale] – Marea Britanie, 25 ianuarie 2006 (JO C 218, 9.9.2006, p. 10); N 111/06 *Aide TNT pour les régions sans simulcast* [Ajutor TNT pentru regiunile fără simulcast] – Franța, 12 octombrie 2006 (JO C 293, 2.12.2006, p. 6); N 546/06 *Fonds d'aide à des particuliers dans la perspective de la fin de la radiodiffusion analogique* [Fonduri de ajutor pentru particulari în perspectiva încetării radiodifuziunii analogice] – Franța, 6 decembrie 2006 (JO C 23, 1.2.2006, p. 1); C 24/04 *Einführung des digitalen terrestrischen Fernsehens in Schweden* [Introducerea televiziunii digitale terestre în Suedia], 20 decembrie 2006 (JO L 112, 30.4.2007, p. 77); C 52/05 *Zuschuss zur Anschaffung von Digitaldecodern* [Subvenții pentru procurarea de decodoare digitale] – Italia, 24 ianuarie 2007 (JO L 147, 8.6.2007, p. 1); N 270/06 *Contributi ai decoder digitali* [Ajutoare pentru decodoare digitale] – Italia, 24 ianuarie 2007 (JO C 80, 13.4.2007, p. 3); N 107/07 *Subsidies to IdTV* [Subvenții pentru IdTV] – Italia, 28 februarie 2007, nepublicat încă în Jurnalul Oficial; N 103/07 *Support for the acquisition of digital decoders and for the adaptation of antennas in Soria* [Sprijin pentru achiziționarea de decodoare digitale și pentru adaptarea antenelor în Soria] – Spania, 25 septembrie 2007, nepublicat încă în Jurnalul Oficial.

([80]) Literele de la (a) până la (d) se referă la măsurile în cazul N 622/03 *Digitalisierungsfonds* [Fonduri pentru digitalizare] – Austria, și literele de la (e) la (h) sunt explicate în decizia definitivă în cauza C-25/04 DVB-T Berlin-Brandenburg.

(b) subvenții pentru procurarea de decodoare de către utilizatori, independent de calea de transmisie, pentru a preîntâmpina excluderea gospodăriilor cu venituri mici de la recepția TV și pentru a atinge o masă critică de utilizatori, în special în domeniile în care transmisia terestră a fost trecută direct pe transmisia digitală terestră, ca urmare a lipsei de frecvențe, fără o funcționare în paralel (Simulcast);

(c) ajutoare financiare acordate întreprinderilor pentru dezvoltarea de servicii digitale inovatoare, cum ar fi de exemplu ghidurile electronice de programe și aplicațiile mobile;

(d) subvenții acordate radiodifuzorilor drept compensație pentru remunerațiile de transmisie suplimentare în perioada emisiei paralele de televiziune analogică și digitală („faza Simulcast”);

(e) subvenții acordate utilizatorilor pentru cumpărarea de decodoare digitale. Asemenea subvenții ar trebui să fie neutre din punct de vedere tehnologic. Prin acordarea subvențiilor, autoritățile pot stimula utilizarea standardelor deschise pentru interactivitate. Standardele deschise înlesnesc utilizatorilor folosirea de servicii interactive ale diferiților ofertanți;

(f) subvenționarea creării unei rețele de transmisie în zone în care recepția TV ar fi altfel insuficientă;

(g) mijloace financiare pentru radiodifuzorii publici pentru ca aceștia să emită pe toate căile de transmisie și astfel să poată ajunge la întreaga populație. În acest context, statele membre trebuie să definească clar obligațiile pe care le trasează radiodifuzorilor în ceea ce privește utilizarea anumitor căi de transmisie;

(h) subvenționarea financiară drept compensare a taxelor pentru radiodifuzorii care trebuie să renunțe la utilizarea frecvențelor analogice înainte de scurgerea perioadei de valabilitate a licențelor lor. Compensația trebuie să țină seama de costurile reale ale radiodifuzorilor pentru tranziția la digital, la nevoie inclusiv de costurile de adaptare pentru a transmite pe un alt canal, respectiv multiplex.

2.2. BAZA JURIDICĂ PENTRU APRECIEREA COMPATIBILITĂȚII MĂSURII AVUTE ÎN VEDERE

(138) Germania s-a referit la compatibilitatea măsurii cu piața comună, în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) literele (b), (c) și (d), precum și în conformitate cu articolul 86 alineatul (2) din Tratatul CE. În continuare, Comisia evaluează compatibilitatea măsurii cu aceste dispoziții, pe fundalul considerentelor de ordin general expuse anterior ([81]).

([81]) Ca urmare a faptului că posibilul avantaj indirect, pe care l-ar putea obține operatorului de rețea T-Systems din această măsură, este strâns legat de mijloacele puse la dispoziție radiodifuzorilor privați, Comisia verifică compatibilitatea măsurii de ajutor ca întreg.

2.3. ARTICOLUL 87 ALINEATUL (3) LITERA (c) DIN TRATATUL CE

(139) În decizia privind inițierea procedurii, Comisia își exprimă îndoiala că măsura este compatibilă cu piața comună, conform Tratatului CE, articolul 87 alineatul (3) litera (c). Comisia își menține această opinie și după evaluarea observațiilor prezentate de părțile interesate și a explicațiilor Germaniei.

(140) Articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE se referă la „ajutoarele destinate să faciliteze dezvoltarea anumitor activități sau a anumitor regiuni economice, în cazul în care acestea nu aduc modificări condițiilor schimburilor comerciale într-o măsură care contravine interesului comun”.

(141) Prin urmare, ca un ajutor să fie considerat compatibil cu piața comună, în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE, trebuie ca prin el, dacă se dovedește necesar și adecvat, să fie urmărit un obiectiv de interes comun. La investigarea măsurii trebuie să fie avute în vedere în special următoarele aspecte:

1. Este obiectivul măsurii de ajutor clar definit și de interes comun?

2. Este instrumentul de ajutor astfel conceput încât obiectivul de interes comun (de exemplu, remedierea unor disfuncționalități ale pieței sau un alt obiectiv) să poată fi realizat? În special:

   (a) Este măsura de ajutor un instrument adecvat?

   (b) Măsura are un efect stimulativ, adică schimbă comportamentul întreprinderilor?

   (c) Este ajutorul proporțional, adică ar putea fi obținută această schimbare de comportament și cu un ajutor mai mic?

3. Sunt oare denaturările concurenței și ale schimburilor comerciale atât de limitate ca dimensiuni încât bilanțul general al efectelor să fie pozitiv?

(142) Potrivit concepției Germaniei, măsura avută în vedere corespunde cerințelor articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE. Referindu-se la Comunicarea privind tranziția la digital, Germania evidențiază că subvenționarea platformei digitale terestre corespunde unui interes public general și constituie o contribuție importantă la realizarea a diferite obiective de interes public. Măsura ar fi importantă pentru menținerea mijloacelor terestre și ar putea ajuta la eliminarea unor disfuncționalități ale pieței în domenii specifice. În plus, măsura ar fi atât adecvată, cât și proporțională în raport cu obiectivele ei.

2.3.1. ***Obiectivul de interes comun***

(143) După cum rezultă din considerentele generale de la considerentele 131 până la 137, Comisia este de acord în mare măsură cu Germania că tranziția de la radiodifuziunea analogică la cea digitală poate fi privită drept un obiectiv de interes comun. Desigur, așa cum se relevă în Comunicarea privind tranziția la digital și în alte documente relevante ale Comisiei, acest lucru nu trebuie interpretat drept justificare general valabilă pentru faptul că digitalizarea mijloacelor terestre trebuie să fie subvenționată. Punctul de plecare este mai curând faptul că tranziția trebuie să aibă loc în condițiile pieței și că orice rețea trebuie să fie capabilă să concureze pe baza forțelor proprii. Pentru a putea respecta acest principiu, orice intervenție a statului ar trebui, pe cât posibil, să fie neutră din punct de vedere tehnologic. În cazul de față, criteriul neutralității tehnologice nu este îndeplinit.

(144) În pledoaria sa, Germania pune sub semnul întrebării pertinența principiului neutralității tehnologice pentru aprecierea ajutorului din punct de vedere al legislației privind ajutoarele și afirmă că neutralitatea tehnologică a unei măsuri de ajutor individuale nu poate fi realizată practic. În ansamblu, politica de ajutoare a Germaniei ar fi total neutră din punct de vedere tehnologic și, dacă este necesar, Germania va subvenționa și alte căi de transmisie. În timp ce transmisia prin satelit nu are nevoie de nici un ajutor pentru tranziția la digital, digitalizarea cablului nu ar fi progresat suficient pentru a se avea în vedere măsuri concrete de subvenționare. În prezent, Comisiei nu i-au fost prezentate de către Germania informații concrete din care să rezulte că ar fi avute în vedere ajutoare de stat și pentru alte căi de transmisie.

(145) În opinia Comisiei, aceste argumente de ordin general împotriva aplicării principiului neutralității tehnologice nu sunt valabile. Există o deosebire între o subvenție financiară pentru tranziția la digital și măsurile care vin numai în sprijinul mijloacelor terestre digitale ca atare. Subvențiile care sunt puse la dispoziție în mod voit pentru una dintre tehnologiile de transmisie concurente, conduc la o denaturare importantă a concurenței dintre aceste tehnologii.

(146) În conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE și jurisprudenței relevante, o asemenea denaturare a concurenței este permisă numai dacă ea servește la eliminarea unei disfuncționalități specifice ale pieței sau a unei perturbări și dacă în cazul ajutorului în discuție este vorba de un mijloc adecvat, necesar și proporțional pentru atingerea obiectivelor respective. Potrivit dispozițiilor privind ajutoarele, această estimare trebuie să fie făcută separat pentru fiecare măsură în parte.

(147) În plus, pe lângă obiectivul general al subvenționării tranziției la digital, Germania evidențiază că subvenționarea financiară a introducerii DVB-T servește și menținerii transmisiei terestre ca tehnologie de transmisie. Prin aceasta, concurența dintre radiodifuzori ar fi intensificată și, în plus, în domeniul infrastructurii de radiodifuziune s-ar contribui la realizarea a diferite obiective de interes public.

(148) Germania subliniază îndeosebi faptul că digitalizarea transmisiilor terestre ar contribui la diversitatea media, deoarece radiodifuzorii privați ar obține posibilitatea să-și emită în RNV programele prin 12 canale și nu numai prin trei canale ca până acum, în modul analogic. Pentru emiterea de programe regionale și locale, platforma terestră ar fi mai adecvată decât cablul sau satelitul. În plus, măsura ar asigura un serviciu mediatic de bază pentru populație. În continuare, Germania arată că, din cauza topologiei zonelor deservite din Renania de Nord-Vestfalia, asigurarea serviciului pentru zonele rurale și izolate ar fi mai costisitoare și, ca urmare a acestui fapt, introducerea DVB-T aici ar fi mai puțin interesantă din punct de vedere comercial decât de exemplu într-o regiune ca Berlin-Brandenburg. Măsura ar fi un prim pas care ar avea un efect stimulativ și ar netezi calea pentru introducerea ulterioară a DVB-T în aceste regiuni.

(149) În plus, Germania relevă potențialul inovator deosebit al platformei digitale terestre evidențiind că numai prin intermediul DVB-T ar putea fi impulsionată dezvoltarea posibilităților de recepție digitală mobilă.

(150) Comisia ia la cunoștință obiectivele de interes public general evidențiate de Germania, însă este de părere, după cum explică în continuare, că în cazul subvenționării financiare nu este vorba nici de subvenționarea în mod expres a diversității media, a programelor regionale sau locale și a unui serviciu mediatic de bază, nici de o mai bună deservire a zonelor rurale sau de stimularea inovației și că măsura, având în vedere obiectivele fixate, nu este nici necesară, nici adecvată și nici proporțională.

2.3.2. ***Forma măsurii de ajutor: necesitatea și adecvarea***

(151) Germania susține că măsura este necesară pentru a realiza obiectivele enumerate anterior și a elimina disfuncționalități ale pieței în anumite domenii. În principiu, Comisia nu ar avea dreptul de a contesta decizia federației și a landurilor de a menține transmisia terestră și de a stimula digitalizarea ei. În plus, Comisia nu ar avea competența să stabilească dacă alte măsuri ar fi fost mai adecvate pentru atingerea acestui obiectiv.

(152) În primul rând ar trebui să arătăm aici clar că obiectul deciziei actuale este măsura notificată de Germania privind introducerea DVB-T în Renania de Nord-Vestfalia și nu decizia politică de principiu a Germaniei de a menține platforma terestră. În cadrul acestei proceduri, Comisia trebuie să verifice, pe baza dispozițiilor relevante privind ajutoarele, dacă ajutoarele de stat prevăzute pentru acoperirea costurilor radiodifuzorilor privați provenite din operarea emițătoarelor sunt, în contextul acestei măsuri, necesare și proporționale, în raport cu obiectivele de interes public general evidențiate de Germania.

(153) Analiza adecvării ajutoarelor de stat constituie o parte componentă intrinsecă a acestei investigări. În opinia Comisiei, nu trebuie adusă doar o dovadă privind necesitatea unei măsuri, ci și să se și demonstreze de ce ajutorul de stat, ca formă specifică de intervenție din partea statului, este un instrument adecvat în cazul respectiv, pentru a se realiza un obiectiv de interes comun. Dacă subvenția de stat nu constituie un instrument adecvat pentru soluționarea unei disfuncționalități ale pieței sau a unor probleme de coeziune, aceasta ar putea duce la o denaturare a concurenței și a schimburilor comerciale, care ar putea fi evitată prin alte instrumente, cum ar fi măsurile de reglementare.

(154) În continuare, Comisia verifică punct cu punct dacă măsura în discuție poate fi considerată drept necesară și adecvată pentru realizarea obiectivelor de interes public general evidențiate de Germania și dacă ea este justificată și adecvată pentru a elimina eventualele disfuncționalități ale pieței în anumite domenii, care ar putea îngreuna realizarea acestor obiective. În plus, ea cercetează dacă măsura de față este proporțională pentru eliminarea dificultăților.

Intensificarea concurenței între diferite căi de transmisie

(155) Având în vedere intensificarea concurenței între diferite căi de transmisie, Germania evidențiază că subvenționarea platformei terestre ar exercita o presiune concurențială pozitivă asupra altor platforme de transmisie și i-ar stimula pe operatorii de rețele de transmisie de pe alte platforme să-și îmbunătățească serviciile și să și le actualizeze, astfel încât, în cele din urmă, să fie accelerată și digitalizarea altor platforme. Acest argument contravine nu numai afirmației Germaniei că măsura nu denaturează concurența; Germania nu a prezentat până acum niciun argument convingător că transmisia de radiodifuziune din Renania de Nord-Vestfalia este afectată de probleme structurale de concurență. Chiar și fără transmisia terestră, cablul și satelitul oferă deja un amplu spectru de programe de televiziune care pot fi recepționate gratuit și ele sunt disponibile pe scară largă. O concurență suplimentară apare prin televiziunea în bandă largă (de exemplu, prin tehnologia xDSL), care este concepută să fie instituită ca platformă suplimentară pentru transmisia de radiodifuziune. De aceea, și după cum se arată și în alte decizii ale Comisiei privind măsurile de subvenționare publică a televiziunii digitale ([82]), acordarea unui ajutor pe baza acestei justificări nu este acceptabilă.

Stimularea diversității media

(156) În ceea ce privește diversitatea media și a ofertei de programe, locurile de program digital-terestre au fost astfel alocate încât radiodifuzorii stabiliți deja pe piață au beneficiat de un tratament preferențial și au fost acceptați doar foarte puțini noi participanți pe piață ([83]). De aceea, măsura nu vizează în mod clar diversificarea ofertanților. După cum s-a arătat în decizia de inițiere a procedurii ([84]), rețeaua DVB-T, chiar dacă capacitățile de transmisie sunt sporite prin digitalizare, are rezultate mai proaste în comparație cu numărul programelor disponibile prin cablu sau satelit. Chiar în modul analogic, celelalte două căi de transmisie oferă mai multe programe decât DVB-T și marea majoritate, dacă nu chiar toate programele oferite prin DVB-T pot fi recepționate și prin cablu și satelit.

Subvenționarea programelor regionale și locale

(157) În cazul măsurii nu este vorba nici de o subvenționare dirijată a programelor regionale și locale sau a radiodifuzorilor care emit asemenea programe. Astfel în multe regiune din Renania de Nord-Vestfalia sunt difuzate programe de televiziune locale prin cablu, în timp ce platforma digital-terestră din RNV nu are în oferta ei asemenea programe. În licitația pentru licențe de radiodifuziune nu au fost menționate expres programele regionale și locale. Niciunul dintre cei favorizați nu este un radiodifuzor regional sau local și emiterea unor asemenea programe nu joacă nici un rol la acordarea subvențiilor către radiodifuzorii privați.

Asigurarea unui serviciu mediatic de bază

(158) În ceea ce privește menținerea unui serviciu mediatic de bază către populație, evocată de Germania, trebuie constatat că măsura nu ține seamă de acele regiuni în care, din cauza tranziției la platforma digitală, ar putea apărea probleme de furnizare de servicii mediatice. Germania a fost de acord că, din punct de vedere pur tehnic, orice clădire din Renania de Nord-Vestfalia poate primi gratuit programe de televiziune prin satelit. Momentan, acest lucru nu este valabil și pentru DVB-T: măsura în discuție este limitată la zonele urbane cu o mare densitate a populației, în care cablul în bandă largă este, de regulă, disponibil.

([82]) Hotărârea în cazul DVB-T Berlin-Brandenburg, punctul 109 și următoarele și în cazul C 52/05 *Digital decoders* [Decodoare digitale] – Italia, punctul 153 și următoarele, a se vedea nota de subsol 79.

([83]) Interesul noilor participanți pe piață în obținerea unui loc de program pe platforma DVB-T și fără o promisiune fermă de subvenție din partea statului poate fi observată și din faptul că pentru locul de program Terra Nova (2007) au existat șapte concurenți, acesta fiind acordat în final Tele 5.

([84]) A se vedea considerentul 64 din decizia de inițiere a procedurii.

Introducerea DVB-T în zonele rurale și izolate

(159) Explicațiile Germaniei privind introducerea ulterioară a DVB-T în zonele rurale și izolate nu au fost susținute după aceea și nu există niciun argument că măsura ar putea cu adevărat servi la stimularea DVB-T în zonele cu o densitate mică a populației, căci măsura vizează numai cele mai dens populate regiuni din Renania de Nord-Vestfalia. În plus, măsura nu prevede stimulente speciale care ar putea să-i determine pe radiodifuzori să-și extindă oferta asupra zonelor izolate. Deja, în cadrul transmisiei analogice, radiodifuzorii privați nu și-au emis programele în afara marilor aglomerări urbane din Renania de Nord-Vestfalia.

Stimularea inovației

(160) În legătură cu stimularea inovației evocată de Germania, Comisia constată că subvenția de stat avută în vedere nu este prevăzută pentru media sau servicii de telecomunicații inovatoare, ci servește exclusiv subvenționării costurilor de emisie ale radiodifuzorilor pentru transmiterea programelor lor de televiziune.

(161) Din informațiile avute la dispoziție, Comisia a aflat că rețeaua DVB-T din Renania de Nord-Vestfalia folosește standardul de compresie MPEG-2, deși standardul avansat MPEG-4 (DVB-T 2), cu o utilizare mai bună a frecvențelor, va apărea în curând pe piață. În domeniul recepționării mobile de televiziune, platforma DVB-T utilizată în Renania de Nord-Vestfalia se situează clar în urma tehnologiilor mai avansate ale televiziunii mobile cum ar fi DVB-H (transmisie digitală video pentru aparate mobile) ([85]), care se caracterizează printr-o recepție mai stabilă a semnalului și un consum mai redus de energie. În ceea ce privește serviciile interactive cu potențial inovator, ar fi de remarcat faptul că DVB-T nu prevede vreun canal secundar și că semnalul este transmis numai către utilizatorul final. Ca urmare a acestui fapt, interactivitatea nu constituie o caracteristică intrinsecă a DVB-T.

(162) Din punct de vedere al inovației, DVB-T nu constituie o tehnologie clar superioară altor platforme. Subvenționarea de către stat a DVB-T avută în vedere ar putea chiar, așa cum s-a arătat deja, să împiedice inovațiile care sunt realizate pe alte platforme și în cadrul altor tehnologii de transmisie.

Menținerea platformei terestre

(163) Germania afirmă că subvenția ar fi necesară pentru menținerea platformei terestre ca tehnologie de transmisie. Prezența radiodifuzorilor privați și în special a marilor grupuri de emițători RTL și ProSiebenSat.1 ar fi din punct de vedere al telespectatorilor indispensabile pentru atractivitatea pe termen lung a platformei. Potrivit datelor Germaniei, aceste grupuri de emițători sunt dispuse să participe la DVB-T numai dacă prin introducerea transmisiei digital-terestre nu vor avea cheltuieli suplimentare față de modul analogic. Chiar dacă RTL Group nu a solicitat o subvenție, a condiționat participarea sa la această platformă de prezența ProSiebenSat.1.

(164) În acest context, Germania a citat, pentru a ilustra argumentația sa, alte regiuni din Renania de Nord-Vestfalia (Wuppertal, Ostwestfalen-Lippe, Münsterland, Aachen și Vestfalia de Sud), în care platforma DVB-T este sau a fost introdusă fără participarea radiodifuzorilor privați și unde s-a dovedit că radiodifuzorii privați nu sunt interesați de o participare la platforma DVB-T, fără subvenție de la stat.

(165) În opinia Comisiei, din informațiile transmise de Germania nu rezultă că fără resurse de stat nu este posibilă menținerea platformei terestre. În plus, Germania nu a demonstrat că subvenția avută în vedere a trezit un interes mai mare al radiodifuzorilor privați de a fi prezenți pe platforma terestră de transmisie. De asemenea, nu s-a demonstrat că măsura de ajutor avută în vedere a provocat într-adevăr o schimbare a comportamentului furnizorilor favorizați.

(166) Acordul de principiu privind introducerea televiziunii digitale terestre (DVB-T) în Renania de Nord-Vestfalia conține într-adevăr un calendar obligatoriu pentru tranziția la digital, însă niciun fel de date clare privind subvenția avută în vedere. După cum s-a evidențiat la considerentul 19, în acord există doar formulări vagi care se referă la subvenționarea „infrastructurii tehnice pentru extinderea DVB-T” și elaborarea unui „concept de subvenționare a grupurilor sociale defavorizate”. Anunțul referitor la alocarea licențelor de radiodifuziune nu conține nici un indiciu privind o posibilă subvenționare. Condițiile exacte privind subvenționarea financiară au fost stabilite prin Directiva de subvenționare a DVB-T din 19 noiembrie 2004, adică abia după alocarea licențelor de radiodifuziune și la câteva luni după introducerea DVB-T.

(167) Cu ale cuvinte, radiodifuzorii privați erau întrutotul dispuși să participe la DVB-T fără date mai detaliate privind subvenționarea financiară. Radiodifuzorii prezenți pe platforma de transmisie analogică terestră au fost de acord cu calendarul obligatoriu de tranziție, fără amănunte mai precise privind măsura de subvenționare în discuție. În plus, informațiile prezentate privind radiodifuzorii privați care nu își emiteau programele prin platforma analogică arată că LfM avusese

([85]) A se vedea, de exemplu, COM(2007) 409, *Mitteilung der Kommission vom 18 Juli 2007 über die Stärkung des Binnenmarkts für das Mobilfernsehen* [Comunicarea Comisiei din 18 iulie 2007 privind întărirea pieței interne pentru televiziunea mobilă].

cu mult mai multe solicitări de licențe digitale decât locurile de program avute la dispoziție. Referitor la această chestiune, Germania susține că, în baza Acordului de principiu din 20 octombrie 2003, toți radiodifuzorii au fost informați cu privire la posibila subvenționare. Însă, chiar dacă toți solicitanții știau de acest acord de principiu (la care unii nici nu erau parte), ei nu aveau totuși nici un fel de amănunte mai precise referitoare la măsura de subvenționare.

(168) În plus, Comisia relevă că radiodifuzori privați își difuzau deja de peste trei ani programele prin DVB-T, fără nicio subvenție din partea statului. Cu toate că Terra Nova a părăsit de curând platforma, acest loc de program a fost cedat în cele din urmă postului Tele 5, după șapte solicitări ale radiodifuzorilor privați. Pentru acest radiodifuzor nu a existat în mod clar nicio garanție că va primi o subvenție de stat, având în vedere decizia Comisiei în cazul Berlin-Brandenburg și procedura în curs. În alte regiuni federale,de exemplu în regiunea Rhein-Main și în Germania de Nord, radiodifuzorii privați își transmit programele prin DVB-T ([86]), fără a beneficia de ajutoare de stat.

(169) În ceea ce privește radiodifuzorii care își transmiteau deja programele prin platforma analogică, Germania susține că măsura a fost necesară pentru a acoperi „costurile suplimentare" ale acestora la tranziția la digital.

(170) După cum s-a constatat, însă, la considerentele 74 și 123, pretinsele „costuri suplimentare" ale ProSiebenSat.1 și RTL Group sunt explicate exclusiv prin numărul mai mare de programe, deoarece costurile per loc de program sunt mai mici la transmisia digitală decât la transmisia analogică. Germania nu a argumentat motivul pentru care acești radiodifuzori trebuie să fie reprezentați pe platforma digitală cu mai multe programe și de ce veniturile comerciale nu au fost luate în calcul la calcularea ajutoarelor avute în vedere.

(171) Comisia respinge argumentul Germaniei privind introducerea DVB-T în alte regiuni ale Renaniei de Nord-Vestfalia fără participarea radiodifuzorilor privați prin faptul că aceste regiuni nu sunt comparabile cu zonele urbane în ceea ce privește densitatea populației și atractivitatea pentru radiodifuzorii privați. Din exemplele prezentate se poate trage și concluzia că introducerea platformei digitale terestre este posibilă și fără participarea radiodifuzorilor privați, prin participarea exclusivă a radiodifuzorilor publici.

Eliminarea disfuncționalităților pieței în contextul tranziției la digital

(172) Germania susține că prin această măsură ar urma să fie eliminate disfuncționalități ale pieței în anumite domenii, care împiedică tranziția la televiziunea digitală terestră. Făcând referire la Comunicarea privind tranziția la digital, Germania evidențiază probleme de coordonare între participanții pe piață, anumite riscuri, efecte externe pozitive și creșteri de costuri pe termen scurt în legătură cu această tranziție. În ceea ce privește cota în scădere a platformei terestre în radiodifuziune și costurile mari de transmisie ar exista pericolul ca radiodifuzorii privați să renunțe total la transmisiile analogice și să nu-și mai transmită deloc programele prin platforma terestră, situație în care s-ar pierde avantajele platformei terestre descrise la considerentele 147-149 privind diversitatea media, serviciul mediatic de bază, transmiterea de programe regionale și locale, potențialul inovator și concurența pe planul infrastructurii.

(173) De aceea, trebuie să se investigheze în profunzime dacă este vorba aici de o disfuncționalitate reală a pieței, din cauza căreia piața nu este capabilă să realizeze cel mai bun obiectiv în vederea interesului general. În al doilea rând, trebuie să se investigheze dacă ajutorul de stat este necesar și adecvat pentru a elimina o asemenea disfuncționalitate a pieței și dacă măsura este proporțională cu obiectivul ce trebuie atins. Numai dacă măsura este atât necesară, cât și adecvată, ea poate să fie considerată drept compatibilă cu piața comună, în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE.

(174) Comisia poate accepta problema de coordonare despre care vorbește Germania numai în măsura în care aceasta ar putea reprezenta o disfuncționalitate a pieței care împiedică tranziția de la transmisia analogică la cea digitală. Problema apare deoarece radiodifuzorii trebuie să cadă de acord cu privire la termene comune pentru renunțarea la transmisia analogice și adoptarea celei digitale, pentru a preîntâmpina lipsa de frecvențe și pentru a menține la un nivel cât mai redus costurile transmisiei paralele. Este posibil ca utilizatorii să treacă la transmisia digitală numai atunci când oferta de programe digitale a atins un volum corespunzător. Corespunzător, radiodifuzorii vor întârzia eventual propria tranziție până când alți furnizori trec la platforma digitală. Fără o coordonare, asemenea considerente ar putea întârzia tranziția.

(175) Comisia este de acord și cu faptul că o desființare mai rapidă a analogicului în scopul de a utiliza mai bine spectrul de frecvențe astfel eliberat poate să constituie întrutotul un motiv acceptabil pentru intervenția statului.

([86]) Comisia relevă că în cazul Berlin-Brandenburg, în pofida deciziei negative și a restituirii ajutoarelor acordate toți radiodifuzorii privați afectați de decizie își emit, ca și până acum, programele prin DVB-T (vezi http://www.garv.de/), fără să beneficieze de ajutoare de stat.

(176) Ținând seamă de problema de coordonare prezentată și în conformitate cu abordarea din hotărârea în cauza Berlin-Brandenburg ([87]), Comisia conchide că ajutoarele aflate în discuție nu sunt nici un instrument necesar și nici unul adecvat pentru eliminarea acestei probleme. Nevoia de coordonare din cadrul tranziției digitale poate fi satisfăcută și în acest caz a fost luată în calcul cu mijloace care erau mai adecvate acestui scop și totodată nu denaturau la fel de mult concurența.

(177) În cazul de față, LfM și radiodifuzorii de pe platforma analogică au convenit în Acordul de principiu din 20 octombrie 2003 asupra unui calendar comun. În plus, LfM a reușit să stabilească un termen valabil pentru toți furnizorii pentru renunțarea la licențele de radiodifuziune analogică. În plus, LfM a convenit tranziția digitală cu landurile nord-germane. În acest fel, platforma digital-terestră a putut fi lansată concomitent în mai multe landuri, conform unui calendar comun și fără o fază de Simulcast pentru radiodifuzorii privați. De aceea se pare că subvenționarea financiară a costurilor de transmisie ale radiodifuzorilor în cursul tranziției la digital nu este necesară.

(178) Potrivit Germaniei, plățile avute în vedere nu ar servi numai pentru scutirea radiodifuzorilor privați de la o parte din „costurile suplimentare" pentru transmisia digital-terestră, ci și la compensarea unor anumite riscuri economice ale radiodifuzorilor privați (de exemplu, datorită veniturilor comerciale mai mici). În Comunicarea privind tranziția la digital din 2003 se spune în această privință: „Probabilitatea unei disfuncționalități ale pieței este legată de complexitatea domeniului în care are loc tranziția, precum și de interacțiunile dintre principalii actori" ([88]). În cazul de față complexitatea a putut fi menținută la un nivel foarte redus prin măsurile pregătitoare ale LfM, astfel încât fiecare radiodifuzor a fost informat cu privire la costurile de transmisie preliminate și a putut chiar să-și estimeze în prealabil veniturile și cheltuielile.

(179) Germania nu dat niciodată amănunte în pledoaria sa, nu a susținut-o cu cifre și nici nu a schițat mai precis dimensiunile pretinselor riscuri. Comisia se îndoiește că în cursul tranziției desfășurate până acum cu succes chiar și fără subvenții de stat există pentru radiodifuzori riscuri ([89]) economice, în afara celor generale legate de activitatea lor, care nu au nicio legătură cu platforma prin care își emit programele. Faptul că în Renania de Nord-Vestfalia au existat mai multe solicitări de licență pentru transmisia digitală de radiodifuziune decât numărul de licențe disponibile, indică faptul că radiodifuzorii privați sunt dispuși, și fără o promisiune fermă de subvenție din partea statului, să participe la DVB-T, să plătească costurile de transmisie necesare și să-și asume riscul economic respectiv.

(180) În ceea ce privește efectele pozitive externe obținute prin eliberarea spectrului de frecvențe, aceste avantaje provin în primul rând din desființarea platformei terestre analogice. Această situație nu a fost contestată în cazul regiunii Renania de Nord-Vestfalia. Ca urmare a faptului că prin această măsură urmează să fie subvenționate costuri de transmisie ale radiodifuzorilor privați care sunt oricum mai mici per loc de program pe platforma digitală decât în modul analogic, se poate considera că măsura nu este necesară nici pentru a acoperi costuri care apar pentru scurt timp în cursul tranziției la digital.

Plățile compensatorii pentru renunțarea la licențele pentru transmisia analogică

(181) Germania a evidențiat în plus că subvenția ar fi necesară pentru a plăti radiodifuzorilor privați o compensație pentru renunțarea anticipată la licențele lor analogice. Totodată în pledoaria Germaniei se spune că radiodifuzorii privați reprezentați anterior pe platforma analogică au fost avuți în vedere cu prioritate în procedura de alocare a licențelor digitale, drept despăgubire pentru renunțarea anticipată la licențele analogice, astfel că RTL și ProSiebenSat.1 au putut cere multiplexuri întregi, datorită pachetelor lor de programe.

(182) În legătură cu aceasta, Comisia arată că un asemenea argument este relevant numai dacă este vorba de acordarea de subvenții radiodifuzorilor de pe platforma analogică, însă nu poate fi folosit și ca justificare pentru necesitatea subvenționării noilor radiodifuzori de pe platforma DVB-T. Însă acest argument nu este cu adevărat solid nici cu privire la radiodifuzorii reprezentanți până atunci pe platforma analogică. Din grupul radiodifuzorilor care au renunțat la licențele analogice, numai ProSiebenSat.1 obține o subvenție în cadrul reglementării actuale. Din calculul prezentat de Germania pentru această subvenție nu se ține cont de valoarea potențială a perioadei de valabilitate rămase a licenței. În aceste împrejurări, subvenționarea costurilor de transmisie nu poate fi considerată ca fiind legată de renunțarea licențelor analogice și nici ca fiind necesară și adecvată în ceea ce privește acest obiectiv.

(183) Acest lucru este valabil cu atât mai mult cu cât radiodifuzorii au obținut deja o compensație în cadrul alocării licențelor pentru transmisiile de radiodifuziune digital-terestre. Tratamentul preferențial nu s-a limitat la asigurarea unei continuități a disponibilității programelor lor analogice în modul digital, ci a înlesnit RTL și ProSiebenSat.1 o mărire a ofertei lor de programe în modul digital (două locuri de program suplimentare pentru RTL Group și trei locuri de program suplimentare pentru ProSiebenSat.1). Concomitent și alți radiodifuzori solicitaseră o licență care nu le-a putut fi însă acordată din cauza numărului limitat de canale de transmisie.

([87]) A se vedea considerentul 95 și următoarele din Decizia Comisiei din 9 noiembrie 2005 privind introducerea DVB-T în Berlin-Brandenburg.

([88]) Comunicare privind tranziția la digital, a se vedea nota de subsol 9.

([89]) Chiar dacă operatorii de rețele de emisie trebuie eventual să se expună unui anumit risc economic, nu există niciun indiciu că piața nu poate face față acestui gen de risc (a se vedea și considerentul 114 din decizia privind Berlin-Brandenburg).

Proporționalitatea

(184) Germania susține că măsura este proporțională în raport cu obiectivele propuse. Din punctul de vedere al Germaniei, în ceea ce privește subvenționarea este vorba de un minim necesar pentru a-i atrage pe radiodifuzorii privați de partea platformei DVB-T și a asigura astfel existența în continuare a platformei terestre. Proporționalitatea măsurii ar fi asigurată prin faptul că vor fi finanțate numai „costurile suplimentare" ce apar prin transmisia digitală pentru acei radiodifuzori care își emiteau anterior programele prin platforma analogică și prin faptul că, în cazul noilor participanți la DVB-T, are loc o finanțare degresivă. În legătură cu mărimea subvenției pentru radiodifuzorii care până acum erau reprezentați pe platforma analogică, Germania nu a prezentat nicio informație prin care să se poată justifica cota din remunerațiile de transmisie acoperită prin subvenția de stat.

(185) După cum s-a mai spus, Comisia și-a exprimat îndoiala în diferite privințe referitor la temeinicia explicațiilor și a estimărilor legate de „costurile suplimentare" evidențiate de Germania. Comisia constată că măsura în discuție subvenționează costuri de transmisie ale radiodifuzorilor, care sunt mai mici per loc de program pe platforma digitală terestră decât în modul analogic. Pretinsele „costuri suplimentare" sunt provocate în cazul RTL și ProSiebenSat.1 exclusiv de mărirea ofertei de programe în Renania de Nord-Vestfalia, comparativ cu cele difuzate anterior prin platforma analogică. Pentru radiodifuzorii care nu fuseseră până acum reprezentați pe platforma terestră nu apar asemenea „costuri suplimentare".

(186) În ceea ce îi privește pe radiodifuzorii care își emiteau programele anterior prin platforma analogică, măsura nu poate fi interpretată drept o compensație pentru „costurile suplimentare" ale transmisiei digitale. Ca urmare a faptului că tranziția la digital a radiodifuzorilor a avut loc fără o fază de Simulcast, nu au existat nici costuri pentru Simulcast. Partea germană nu a evidențiat costuri suplimentare din cauza investițiilor în echipamente tehnice necesare pentru tranziție și alte costuri asemănătoare. În aceste condiții, Comisia ajunge la concluzia că subvenția, chiar dacă ar fi fost necesară și adecvată (*quod non*), nu a fost limitată la un minim necesar.

2.3.3. ***Concluzie în vederea articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE***

(187) Din aceste motive, Comisia ajunge la concluzia că obiectivele de interes public general relevate de Germania și disfuncționalitățile pieței determinate de tranziția la digital nu constituie o motivație suficientă pentru ajutoarele acordate. Comisia nu este convinsă că în cazul acestor ajutoare este vorba de un mijloc necesar, adecvat și proporțional pentru eliminarea disfuncționalităților pieței în anumite domenii și pentru realizarea intereselor publice generale evocate de Germania. Dacă, cum se întâmplă în contextul acestui caz, piața poate pune la dispoziție diferite tehnologii ([90]) și se pot dezvolta în condiții de piață diferite soluții concurente, atunci subvenționarea de către stat a costurilor de operare a emițătoarelor radiodifuzorilor privați pe platforma DVB-T reprezintă o abatere nejustificată de la principiul neutralității tehnologice și duce la o denaturare inutilă a concurenței.

(188) De aceea, măsura nu poate fi considerată drept compatibilă cu piața comună, în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE.

2.4. ARTICOLUL 87 ALINEATUL (3) LITERA (b) DIN TRATATUL CE

(189) În conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE, „ajutoarele destinate să promoveze realizarea unui proiect important de interes european comun" pot fi considerate compatibile cu piața comună.

(190) Potrivit concepției Germaniei, măsura avută în vedere corespunde cerințelor articolului 87 alineatul (3) litera (b). Trecerea la transmisia digitală ar constitui un proiect important de interes european comun în sensul Comunicării privind tranziția la digital, care ar avea și consecințe economice, sociale și politice. În cazul acestei măsuri ar fi vorba de costurile importante care trebuie plătite pe termen scurt și de lipsa unor mecanisme de coordonare privind tranziția la digital, la care se face referire și în Comunicarea privind tranziția la digital.

(191) Comisia este de părere că nu este suficient să se urmărească un obiectiv general de interes european comun pentru a putea aplica articolul 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE. Proiectul realizat prin această măsură nu trebuie să fie doar de interes european comun, ci să aibă și o dimensiune europeană și să constituie o parte a unui program european transfrontalier, care fie este finanțat în comun de mai multe guverne ale statelor membre, fie a apărut prin acțiunea concertată a diferitelor noi state membre. Curtea de Justiție a formulat acest lucru astfel, într-o hotărâre: „Doar faptul că investițiile avute în vedere au presupus aplicarea de noi tehnologii nu face din proiect ceva de interes european comun" ([91]).

(192) Din aceste motive, Comisia trage concluzia că subvenționarea intenționată a televiziunii digital-terestre în două zone urbane din Renania de Nord-Vestfalia nu poate fi considerată drept un „proiect important de interes european comun".

([90]) Subvenționarea DVB-T ar putea să împiedice dezvoltarea altor platforme, cum ar fi IPTV în bandă largă, care au alte avantaje și se pot dezvolta de sine stătător.

([91]) Hotărârea din 8 martie 1988, cauzele 62/87 și 72/87, *Exécutif régional wallon* și *Glaverbel/Comisie*, Rec., p. I-1573.

2.5. ARTICOLUL 87 ALINEATUL (3) LITERA (d) DIN TRATATUL CE

(193) Articolul 87 alineatul (3) litera (d) din Tratatul CE se referă la „ajutoarele destinate să promoveze cultura și conservarea patrimoniului, în cazul în care acestea nu aduc modificări condițiilor schimburilor comerciale și ale concurenței în Comunitate într-o măsură care contravine interesului comun". În articolul 151 alineatul (4) din Tratatul CE se prevede, în acest sens: „În acțiunile întreprinse în temeiul celorlalte dispoziții ale prezentului tratat, Comunitatea ține seama de aspectele culturale, în special pentru a respecta și a promova diversitatea culturilor sale."

(194) Germania susține că măsura cade sub incidența articolului 87, alineatul (3), litera (d) din Tratatul privind CE, deoarece ea ar contribui la asigurarea unui peisaj echilibrat al radiodifuziunii și prin aceasta ar promova cultura în sensul articolului 151 al Tratatului privind CE.

(195) În conformitate cu articolul 151 alineatul (4) din Tratatul CE, Comunitatea trebuie să țină seama în acțiunile sale de aspectele culturale. În opinia Comisiei, „dispoziția privind excepția culturală" din articolul 87 alineatul (3) litera (d) din Tratatul CE trebuie interpretată, ca orice excepție, în sens restrictiv. Prin urmare, această reglementare a excepției se poate aplica, după părerea Comisiei, numai în cazurile în care obiectul cultural este identificat sau este identificabil în mod clar ([92]). În plus, conceptul de cultură se aplică la conținutul și tipul produsului în discuție și nu la mediul de propagare sau la difuzarea *per se* ([93]).

(196) În cazul de față, subvenția se referă la transmisia de semnale de radiodifuziune și nu are nicio legătură cu un anumit conținut cultural, care altfel nu ar mai fi difuzat. De aceea, în opinia Comisiei, nu sunt îndeplinite condițiile pentru aplicarea articolului 87 alineatul (3) litera (d) din Tratatul CE.

2.6. ARTICOLUL 86 ALINEATUL (2) DIN TRATATUL CE

(197) În articolul 86 alineatul (2) din Tratatul CE se precizează: „Întreprinderile care au sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general sau care prezintă caracter de monopol fiscal se supun normelor prezentului tratat și, în special, normelor privind concurența, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată. Dezvoltarea schimburilor comerciale nu trebuie să fie afectată într-o măsură care contravine intereselor Comunității."

(198) După cum s-a explicat la considerentele 91 și 92, Germania susține că prin această măsură este vorba de o compensație pentru prestarea de servicii de interes economic general – în acest caz, de transmisia programelor de radiodifuziune prin platforma DVB-T. Prin alocarea licențelor pentru transmisia digitală de radiodifuziune, radiodifuzorii ar au sarcina de a gestiona servicii de interes economic general care îi obligă la difuzarea publică a programelor lor. O finanțare deficitară ar împiedica misiunii speciale de interes general care le-a fost încredințată. Fără măsura avută în vedere, furnizorii privați nu ar fi dispuși să contribuie la introducerea DVB-T, ceea ce ar pune în pericol existența în continuare a platformei terestre. În plus, prin subvenție, dezvoltarea schimburilor comerciale nu ar fi afectată într-o măsură care contravine intereselor Comunității.

(199) Potrivit jurisprudenței relevante pentru interpretarea articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE, beneficiarul ajutorului trebuie să primească în mod expres, din partea unui stat membru, o misiune specială de interes economic general pentru ca să se poată aplica articolul 86 alineatul (2) din Tratatul CE. O asemenea acțiune de mandatare trebuie să conțină date precise privind tipul, volumul și durata contractului de servicii publice și să menționeze părțile participante.

(200) După cum s-a arătat la considerentul 93, Comisia nu contestă faptul că digitalizarea radiodifuziunii este de interes public general. Pe baza rezultatelor explicate la considerentele 92-96, Comisia ajunge însă la concluzia că măsura, prin care urmează să fie sprijinită activitatea comercială a unei întreprinderi comerciale, nu poate fi interpretată drept compensație pentru îndeplinirea unui contract de servicii publice, în sensul articolului 86 alineatul (2) din Tratatul UE.

(201) Chiar dacă radiodifuzorilor privați li s-ar încredința un contract de servicii publice (*quod non*), plata compensatorie în conformitate cu articolul 86, alineatul (2) din Tratatul CE nu ar trebui să depășească costurile nete pentru îndeplinirea contractului de servicii publice, luând în calcul și veniturile respective și, în plus, un beneficiu convenabil.

(202) După cum s-a arătat la considerentele 97-99, la baza subvenției de stat avute în vedere nu se află niciun criteriu obiectiv conform articolul 86 alineatul (2) din Tratatul CE. Desigur, măsura ține cont de *costurile* de transmisie ale radiodifuzorilor privați pentru transmisia prin platforma digital-terestră, dar nu și de veniturile acestora (de exemplu, din publicitate).

([92]) A se vedea, printre altele, deciziile Comisiei în cazurile NN 88/98 *BBC 24-stündiger werbefreier Nachrichtenkanal* [Canalul de știri cu funcționare 24 de ore din 24, fără publicitate] (JO C 78, 18.3.2000, p. 6) și NN 70/98 *Kinderkanal und Phoenix* [Canalul TV pentru copii și Phoenix] (JO C 238, 21.8.1999, p. 3).

([93]) A se vedea, printre altele, Decizia Comisiei în cazul N 458/04 *Staatliche Beihilfe an Espacio Editorial Andaluza Holding sl.* [Ajutor de stat pentru Espacio Editorial Andaluza Holding sl.] (JO C 131, 28.5.2005, p. 12).

(203) Pentru a se asigura că este îndeplinit criteriul necesității consacrat în articolul 86 alineatul (2) din Tratatul CE, autoritățile care acordă subvențiile trebuie să reglementeze modul în care se calculează și se verifică plata compensatorie. Statele membre trebuie să se asigure prin controale regulate că nu se ajunge la o compensație exagerată. În cazul măsurii în discuție nu sunt prevăzute asemenea reglementări și controale din partea autorităților competente.

(204) Pe baza acestor considerente, Comisia este de părere că ajutoarele nu pot fi interpretate ca fiind compatibile cu piața comună, conform articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE.

VII. **CONCLUZIE**

(205) Ca urmare a acestui fapt, Comisia ajunge la concluzia că, în cazul subvenției avute în vedere, care ar urma să fie acordată de LfM radiodifuzorilor privați, este vorba de un ajutor de stat, în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE, care nu poate fi considerat compatibil cu piața comună, în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (c), articolul 87 alineatul (3) litera (b), articolul 87 alineatul (3) litera (d) și articolul 86 alineatul (2) din Tratatul CE,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Ajutorul de stat, pe care Republica Federală Germania intenționează să îl acorde radiodifuzorilor privați în cadrul introducerii televiziunii digitale terestre în Renania de Nord-Vestfalia, în temeiul *Directivei privind acordarea de subvenții pentru subvenționarea televiziunii digitale terestre, ca măsură și proiect pentru noi tehnici de radiodifuziune, în temeiul articolului 88 alineatul (3), pp. 5 și 6 din LMG NRW a Oficiului regional pentru media din Renania de Nord-Vestfalia (LfM)* din 19 noiembrie 2004 și în temeiul scrisorii din 13 ianuarie 2005 în care Comisia a fost notificată, nu este compatibil cu piața comună.

Din aceste motive, măsura de ajutor nu poate fi pusă în aplicare.

Articolul 2

Republica Federală Germania va comunica Comisiei în următoarele două luni după notificarea acestei prezentei decizii măsurile care vor fi luate pentru punerea acesteia în aplicare.

Articolul 3

Prezenta decizie se adresează Republicii Federale Germania.

Adoptată la Bruxelles, 23 octombrie 2007.

Pentru Comisie
Neelie KROES
Membru al Comisiei